Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
PAOLO MENGOZZI
esitatud 12. novembril 2014[1]

Kohtuasi C-585/13 P

Europäisch-Iranische Handelsbank AG
versus

Euroopa Liidu Nõukogu

Apellatsioonkaebus — Iraani suhtes võetud piiravad meetmed — Loetelu isikutest ja üksustest, kelle suhtes kehtib rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamine — Apellandi nime loetellu kandmine — Loetellu kandmise kriteeriumid — Piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise keeld — Tingimused niisuguste finantsoperatsioonide õiguspäraseks tunnistamiseks, kuhu on kaasatud loetellu kantud Iraani pangad — Rahaliste vahendite vabastamine — Eelneva loa andmise menetlus — Liikmesriigi pädeva asutuse antud load — „Kolmanda tee" menetlus — Üldine heakskiitmine

Sisukord

I. Vaidluse taust ja vaidlustatud kohtuotsus . . . 3

II. Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded . . . 5

III. Õiguslik analüüs . . . 5

A. Esimene väide ja teise väite esimene osa, mis puudutavad õiguslikku viga seoses sellega, et Üldkohus asus ekslikult järeldusele, et apellant oli tunnistanud nende tehingute tegemist, mille nõukogu viitab vaidlustatud aktide põhjendustes . . . 6

1. Apellandi argumendid . . . 6

2. Analüüs . . . 7

B. Teise väite teine osa, mille kohaselt on Üldkohus rikkunud õigusnormi, asudes ekslikult seisukohale, et EIHi puhul on loetellu kandmise tingimused täidetud . . . 8

1. Apellandi argumendid . . . 8

a) Tehingud, mis väidetavalt ei kuulu piiravate meetmete rakendusalasse . . . 8

1 — Algkeel: prantsuse.

b) Tehingud, millele väidetavalt oli luba antud 8

c) Tehingud, mis tehti „kolmanda tee” menetlust kasutades 9

2. Analüüs 11

a) Tehingud, mis väidetavalt ei kuulu piiravate meetmete rakendusalasse 11

b) Väidetavalt loa saanud tehingud 12

c) Tehingud, mis tehti „kolmanda tee” menetlust kasutades 13

i) Üldise heakiidu õiguspärasus 13

ii) Määruse nr 961/2010 artikkel 21 15

iii) „Kolmanda tee” menetlus ja piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise keeld 16

C. Kolmas väide, mille kohaselt on õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtete tõlgendamisel ja kohaldamisel rikutud õigusnormi 18

1. Apellandi argumendid 18

2. Analüüs 18

D. Neljas väide, mille kohaselt on määruse nr 961/2010 artikli 32 lõike 2 tõlgendamisel rikutud õigusnormi ja proportsionaalsuse põhimõtet 20

1. Apellandi argumendid 20

2. Analüüs 21

IV. Kohtukulud 23

V. Ettepanek 23

1. Käesolevas apellatsioonkaebuses palub Europäisch-Iranische Handelsbank AG (edaspidi „EIH” või „apellant”) tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu otsuse kohtuasjas Europäisch-Iranische Handelsbank AG *vs.* nõukogu [2], millega mainitud kohus (edaspidi „Üldkohus”) jättis osaliselt rahuldamata hagi, millega apellant oli palunud tühistada teatavad aktid, millega ta oli kantud loetellu, mis hõlmab isikuid, üksusi ja asutusi (edaspidi „isikud ja üksused”), kelle suhtes nähti seoses Iraani tuumarelvade leviku vastase võitlusega ette varade külmutamine, ja millega tema nime selles loetelus jätkuvalt hoiti.

2. Euroopa Liidu Nõukogu põhjendas otsust apellandi rahaliste vahendite külmutamise kohta asjaoluga, et apellant oli teinud finantstehinguid, kuhu olid kaasatud loetellu kantud üksused, st üksused, kelle suhtes oli juba varem kohaldatud piiravaid meetmeid, ning vaatamata sellele, et nende rahalised vahendid pidi külmutatama. Käesoleva apellatsioonkaebuse raames tõusetunud õiguslikest probleemidest kõige esilekerkivam on küsimus sellest, kas heakskiit või load, mida Bundesbank väidetavalt EIH-le andis – pidades silmas, et EL õigusnormide kohaselt on Bundesbank see liikmesriigi

2 — T-434/11, EU:T:2013:405.

pädev ametiasutus, kel on õigus lubada loetellu kantud üksuste rahaliste vahendite vabastamist, samuti finantstehinguid, mida teevad või mis on suunatud niisugustele Iraani isikutele või üksustele, kes loetellu kantud ei ole –, olid piisavad, et hoida need tehingud reaalselt teinud üksust loeteludesse kandmise eest ning seega välistada nõukogu otsus apellandi rahaliste vahendite külmutamise kohta.

I. **Vaidluse taust ja vaidlustatud kohtuotsus**

3. Vaidlustatud kohtuotsuse punktist 1 – ja sellele järgnevatest punktidest – nähtub, et apellant on Saksa pank, mille tegevusvaldkond hõlmab Iraani puudutavaid või seal osutatavaid teenuseid ja tegevusi.

4. Üldkohtus menetletud kohtuasi on seotud selliste piiravate meetmete kohaldamisega, mis on kehtestatud eesmärgiga avaldada survet Iraanile, et ta lõpetaks tegevuse, mis hõlmab tuumarelvade ja nende kandesüsteemide leviku ohtu (edaspidi „tuumarelvade levik").

5. Käesolevas kohtuasjas on ühelt poolt nõukogu 26. juuli 2010. aasta otsus 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP[3], ning teiselt poolt nõukogu 25. oktoobri 2010. aasta määrus (EL) 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 423/2007[4], nendeks raamdokumentideks, mis näevad ette otsuse 2010/413 II lisas ja määruse nr 961/2010 VIII lisas esitatud loetellu kantud isikute ja üksuste rahaliste vahendite ja majandusressursside külmutamise põhimõtte ning määratlevad selle kohaldamise tingimused.

6. Nõukogu võttis 23. mail 2011 vastu otsuse 2011/299/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413/ÜVJP, mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks ühine seisukoht 2007/140/ÜVJP[5], ning rakendusmääruse (EL) nr 503/2011, millega rakendatakse määrust nr 961/2010, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid[6] (edaspidi koos „23. mai 2011. aasta aktid").

7. Nende kahe õigusaktiga tegi nõukogu esimese otsuse kanda apellant otsuse 2010/413 II lisas ja määruse nr 961/2010 VIII lisas toodud loeteludesse, põhjendades seda sellega, et „EIH on olnud võtmepositsioonil, aidates teatud arvul Iraani pankadel leida muid võimalusi tehingute jaoks, mis katkesid [liidu] poolt Iraani suhtes rakendatud sanktsioonide tõttu. On täheldatud, et EIH tegutseb teataja- ja vahendajapanga rollis seoses rahaülekannetega, kuhu on kaasatud loetellu kantud Iraani üksused. Näiteks külmutas EIH 2010. aasta augusti algul [liidu] poolt loetellu kantud pankade Saderat Iran'i ja Bank Mellat'i EIH Hamburgi [(Saksamaa)] peakontoris asuvad kontod. Varsti pärast seda jätkas EIH Bank Mellati ja Bank Saderat ' tehtavat eurodes vääringustatud äri, kasutades EIH kontosid ühes Iraani pangas, mida loetellu kantud ei ole. Augustis 2010 võttis EIH kasutusele süsteemi tavamaksete võimaldamiseks Bank Saderat Londonile ja Future Bank Bahrain'ile, et vältida liidu sanktsioone. 2010. aasta oktoobri seisuga jätkas EIH tegutsemist vahendajana sanktsioonide objektideks olevate Iraani pankade, sealhulgas Bank Mellati ja Bank Saderat'i poolt tehtavate maksete jaoks. Nimetatud sanktsioonide objektiks olevad pangad suunavad oma maksed EIH-le Iran's Bank of Industry and Mine kaudu. 2009. aastal kasutas Post Bank EIH sanktsioonidest kõrvalehoidmise skeemis, mille raames tehti tehinguid ÜRO poolt loetellu kantud Bank Sepah'i nimel. [Euroopa Liidu] poolt loetellu kantud Bank Mellat on üks EIH emapankadest".

3 — ELT L 195, lk 39.
4 — ELT L 281, lk 1.
5 — ELT L 136, lk 65.
6 — ELT L 136, lk 26.

8. Selle esmase loetellukandmise järel saatis apellant vahemikus 2011. aasta maist juulini nõukogule terve rea teabetaotlusi ja edastas hulga dokumente, samuti taotluse tema ärakuulamiseks ja loetellu kandmise otsuse uueks läbivaatamiseks. Samuti saatis apellant nõukogule oma seisukohad. Vastuses neile taotlustele teatas nõukogu apellandile, et loetellu kandmise põhjused pärinevad ühe liikmesriigi ettepanekust, ning nõukogul ei olnud muud teavet. Nõukogu saatis apellandile lisaks ka loetellu kandmise otsuse ettepaneku koopia.

9. Nõukogu 1. detsembri 2011. aasta otsusega 2011/783/ÜVJP, millega muudetakse otsust 2010/413[7], ja samal kuupäeval vastu võetud rakendusmäärusega (EL) nr 1245/2011, millega rakendatakse määrust nr 961/2010[8], jäeti apellandi nimi jätkuvalt nendesse loeteludesse. Nõukogu saatis 5. detsembril 2011 apellandile kirja ning koos sellega koopia otsusest ja rakendusmäärusest, andes teada, et pärast esialgsete loetelude ülevaatamist apellandi poolt vahemikus 2011. aasta maist juulini edastatud seisukohtadega tutvumist jäeti tema nimi jätkuvalt kõnesolevatesse loeteludesse, kuna apellant oli osutanud loetellu kantud üksustele finantsteenuseid, mis olid keelatud, ning nõukogu hinnangul näitab toetust Iraani tegevusele tuumavaldkonnas, mis võib aidata kaasa nende levikule. Kirja kättesaamise järel esitas apellant uuesti taotluse tema ärakuulamiseks, kinnitas esitatud seisukohti ning esitas uue taotluse loetellu kandmise otsuse ülevaatamiseks.

10. Paljudest EIH-lt nõukogule edastatud kirjadest[9] nähtub, et kõigis oma tehingutes, kuhu olid kaasatud loetellu kantud Iraani pangad, oli EIH alati toimunud Bundesbank'i loal või heakskiidul ning tema järelevalve all. Lisaks on EIH teavitanud nõukogu, milles detailselt seisneb „kolmanda tee" menetlus, mida kasutades oli EIH oma sõnul teinud need tehingud, mis seonduvad loetellu kantud Iraani pankade varasema tegevusega. See menetlus tähendab, et „loetellu kantud üksusel on võimalik tasuda võlgnevus, mis on tekkinud enne loetellu kandmist sellise kohustuse tulemusena, mille puhul võlausaldajaks on liidu territooriumil asuv ettevõtja, tehes viimati nimetatule ülekande mõne sellise üksuse vahendusel, keda loetellu kantud ei ole"[10].

11. Apellant esitas tühistamisnõude avaldusega, mis saabus kohtukantseleisse 3. augustil 2011, muutes hiljem kaks korda oma nõudeid[11], ning mille palub Üldkohtul tunnistada teda puudutavas osas kohese jõustumisega kehtetuks 23. mai 2011. aasta aktid, otsuse 2011/783, rakendusmääruse nr 1245/2011 ja määruse nr 267/2012, tunnistada otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkt b, määruse nr 961/2010 artikli 16 lõige 2 ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõige 2 kohaldamatuks[12]; mõista kohtukulud välja nõukogult.

12. Apellant esitab sellisena muudetud nõuete põhjendamiseks neli väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud põhjendamiskohustust, kaitseõigusi ja õigust tõhusale kohtulikule kaitsele. Teise väite kohaselt on tehtud ilmne hindamisviga, kuna esiteks ei ole nõukogu esitanud tõendeid tehingute kohta, millele on osutatud nende aktide põhjendustes, mille tühistamist käsitles Üldkohtule esitatud hagi, teiseks ei olnud EIH puhul täidetud loetellu kandmise ja tema nime seal hoidmiseks nõutavad tingimused, kolmandaks ei hinnanud nõukogu loetellu kandmise otsust ega vaadanud seda uuesti läbi viisil, mida saaks pidada piisavaks. Kolmanda väite kohaselt on rikutud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet,

7 — ELT L 319, lk 71.

8 — ELT L 319, lk 11.

9 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 167.

10 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 51.

11 — Esimest korda pärast 1. detsembri 2011 aktide vastuvõtmist (vt käesoleva ettepaneku punkt 9) ja teist korda pärast seda, kui võeti vastu 23. märtsil 2012 määrus (EL) nr 267/2012, milles käsitletakse Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 961/2010 (ELT L 88, lk 1). Määruse nr 267/2012 artikli 23 lõike 2 punktides a ja b on ette nähtud, et külmutatakse IX lisas – kuhu on kantud ka apellant – loetletud isikutele, üksustele ja asutustele kuuluvad rahalised vahendid.

12 — Mainitud sätetes on kindlaks määratud kriteeriumid, mille olemasolul isiku või üksuse rahalised vahendid külmutatakse. Eeskätt on ette nähtud rahaliste vahendite külmutamine juhul, kui isik või üksus aitab loetellu kantud üksusel hoida kõrvale tema suhtes kohaldatud piiravate meetmete režiimist.

õiguskindluse põhimõtet ja õigust heale haldusele. Neljandana esitatud väite kohaselt on rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, omandiõigust ja ettevõtlusvabadust. Lisaks esitab apellant õigusvastasust käsitleva vastuväite, mis puudutab otsuse 2010/413 artikli 20 lõike 1 punkti b, määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 2 punkti b ja määruse nr 267/2012 artikli 23 lõiget 2.

13. Üldkohus rahuldas vaidlustatud kohtuotsusega teise väite osas, mis puudutab 23. mai 2011. aasta akte. Uurides etteheidet, mis puudutas nõukogu hinnangut esialgse loetellu kandmise ettepaneku kohta [13], asus Üldkohus seisukohale, et kuna ettepanek apellandi rahaliste vahendite külmutamiseks tuli ühelt liikmesriigilt, on nõukogu ülesanne uurida talle esitatud teabe ja tõendite asjakohasust ja põhjendatust. Seega ainus, mida nõukogu saab kasutada, on ettepanek, ning ühtlasi puuduvad tal muud tõendid. Seega asus Üldkohus seisukohale, et apellandi esmase loetellukandmise osas polnud nõukogul kohustust 23. mai 2011. aasta aktide vastuvõtmisel ajal kontrollida, kas andmed, mida loetellu kandmise ettepanekus apellandi vastu välja toodi, olid põhjendatud. Selle tulemusena tühistas ta ainult need 23. mai 2011. aasta aktid, millega otsustati apellandi esmane loetellu kandmine, apellanti puudutavas osas.

14. Ülejäänud osas jäeti hagi rahuldamata.

II. **Menetlus Euroopa Kohtus ja poolte nõuded**

15. EIH esitas vaidlustatud otsuse peale 19. novembril 2013 apellatsioonkaebuse. Apellant palub Euroopa Kohtul tühistada vaidlustatud kohtuotsus avalduses märgitud punktides, tühistada need kolm akti, mida Üldkohus ei tühistanud, st otsus 2011/783, rakendusmäärus nr 1245/2011 ja määrus nr 267/2012 (edaspidi koos „vaidlustatud aktid") [14] kohese jõustumisega EIH-d puudutavas osas, ning mõista mõlema astme kohtukulud välja nõukogult.

16. Nõukogu palub omapoolses vastuses apellatsioonkaebusele Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata ja mõista nõukogu kohtukulud välja apellandilt.

17. Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik, kes astus esimeses kohtuastmes menetlusse nõukogu toetuseks, palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

III. **Õiguslik analüüs**

18. Apellant esitab apellatsioonkaebuse raames neli väidet. Esimene väide puudutab õiguslikku viga, mille Üldkohus väidetavalt tegi, järeldades ekslikult, et apellant oli tunnistanud nende tehingute tegemist, millele nõukogu tema loetellu kandmise otsuse põhjendamiseks viitab. Teine väide tugineb õiguslikule veale, mis puudutab asjaolu, et Üldkohus asus ekslikult seisukohale, et sisulised tingimused apellandi loetellu kandmiseks olid täidetud. Kolmanda väite raames osutab apellant Üldkohtu õiguslikule veale seoses sellega, et Üldkohus jättis tähelepanuta apellandi väite õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtte rikkumise kohta. Neljas väide puudutab õiguslikku viga seoses asjaoluga, et Üldkohtu hinnangul puudus apellandil alus määruse nr 961/2010 artikli 32 lõikele 2 tuginemiseks.

13 — Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 163 jj.

14 — Vaidlustatud aktidest on ainult määrus 267/2012 ainus, mis toob sõnaselgelt välja põhjendused, mida kasutati esmastes loetellu kandmise otsustes (st 23. mai 2011. aasta aktides). Seevastu, kuna määrus 2011/783 ja rakendusmäärus nr 1245/2011 näivad olevat 23. mai 2011. aasta akte kinnitavate aktide rollis, siis käsitlen neid järgnevalt esitatavatel kaalutlustel aktidena, mis vaikimisi lähtuvad samadest põhjendustest, mida on mainitud 23. mai 2011. aasta aktides, ning räägin seega „vaidlustatud aktide põhjendustest".

A. *Esimene väide ja teise väite esimene osa, mis puudutavad õiguslikku viga seoses sellega, et Üldkohus asus ekslikult järeldusele, et apellant oli tunnistanud nende tehingute tegemist, millele nõukogu viitab vaidlustatud aktide põhjendustes*

1. Apellandi argumendid

19. Apellant toob esimese väite raames esile, et Üldkohus asus ekslikult seisukohale, et apellant oli esitanud liiga hilja argumendi selle kohta, et ei nõustu väitega, et on teinud tehinguid, mida on mainitud otsustes EIH kandmise kohta loeteludesse isikutest ja üksustest, kelle suhtes kohaldatakse kõnesolevaid piiravaid meetmeid, ja tema nime neis loeteludes hoidmise kohta, ning et selle vastuväite on ta esitanud juba Üldkohtule esitatud hagis, hiljem repliigis – mida tõendab kohtuistungi protokoll –, ning igal juhul vastab see vastuväide täielikult Üldkohtu kodukorra artikli 48 lõike 2 nõuetele. Arvestades et nõukogu ei ole selle argumendi vastuvõetavust vaidlustanud, tuleks see neil asjaoludel tunnistada vastuvõetavaks. Apellant järeldab, et Euroopa Kohus peaks uuesti läbi vaatama esimese ja teise Üldkohtule esitatud väite ning võtma nõuetekohaselt arvesse asjaolu, et vastupidi eeldusele, millele Üldkohus tugineb, ei ole apellant tunnistanud kõnesolevate tehingute tegemist.

20. Nimelt lükkab see lähtekohaks võetud eeldus tervikuna ümber Üldkohtu arutluskäigu, mis puudutab esiteks seda, kas põhjendused on piisavad, ja kaitseõigustest kinnipidamist – st esimene väide esimeses kohtuastmes –, ning teiseks nõukogu ilmselget hindamisviga, arvestades et nõukogu ei ole esitanud tõendeid vaidlustatud aktide põhjendustes nimetatud tehingute kohta, st teise väite esimest osa esimeses kohtuastmes.

21. Sellega seoses väidab EIH esiteks, et vaidlustatud aktide põhjendused ei võimalda tuvastada sidet tehingutega, mis on tehtud „kolmanda tee" menetlust kasutades, ning ka nõukogu ise ei ole suutnud näidata seost nende tehingute ning põhjendustes nimetatute vahel. EIH on esitanud info kõigi tehingute kohta, mida ta on teinud, ning rõhutab, et tema arvates ei kuulunud osa neist piiravate meetmete rakendusalasse, osa oli saanud Bundesbank'i heakskiidu ja kolmandatele oli mainitud pank andnud loa, kuid EIH ei ole sellegipoolest suutnud välja selgitada, millised on need toimingud, mida talle teise näite raames ette heidetakse [15], kui lugeda seda koostoimes esimese [16] ja neljanda näitega [17].

22. Teiseks väidab EIH, et loetellu kandmise uus läbivaatamine nõukogu poolt ei olnud nõuetekohane, kuna nõukogu ei esitanud tõendeid, kuigi EIH oli vaidlustanud vaidlustatud aktide põhjendustes nimetatud tehingute toimumise. Lühivastust, mille nõukogu saatis EIH-le pärast seda, kui EIH oli esitanud seisukohad loetellu kandmise kohta, ei saa käsitada loetellu kandmise otsuse uue läbivaatamisena. Vastupidi vaidlustatud kohtuotsuse punktis 99 öeldule ei olnud Üldkohtul alust järeldada, et nõukogu oli apellandi argumendid sõnaselgelt ümber lükanud, kuna selline ümberlükkamine pidanuks toimuma tehinguid ennast puudutavate tõendite abil.

23. Just seetõttu, et nõukogu ei ole nende tehingute kohta tõendusmaterjali esitanud, ning arvestades asjaolu, et EIH ei ole kordagi möönnud, et ta on need tehingud teinud, ei saa põhjendustes toodud väiteid pidada tõendatuks, kuigi kohtupraktika kohaselt on see nõutav [18]. Seega tuleb vaidlustatud aktid tühistada.

15 — See tähendab, et EIH võttis 2010. aasta augustis kasutusele süsteemi, mis võimaldas teha tavamakseid Londoni Bank Saderat'ile Bahrieni Future Bank'ile, eesmärgiga vältida liidu sanktsioone.

16 — See tähendab, et EIH külmutas 2010. aasta augusti alguses esmalt Bank Saderat Iran'i ja Bank Mellat'i kontod, enne kui alustas nende kahe loetellu kantud üksusega uuesti euro vääringus tehingute tegemist, kasutades kontosid, mis olid tal avatud ühes Iraani pangas, mida ei ole loetellu kantud.

17 — See tähendab, et Post Bank oli 2009.aastal kasutanud EIH-d ühe sellise süsteemi raames, mis võimaldas sanktsioonidest kõrvale hoida ning seisnes selles, et viidi läbi tehinguid Bank Sepah'i nimel, kes on ÜRO poolt loetelusse kantud.

18 — Apellant viitab sellega seoses kohtuotsustele Fulmen *vs.* Nõukogu (T-439/10 ja T-440/10, EU:T:2012:142, punktid 95–104) ja nõukogu jt *vs.* Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P ja C-595/10 P, EU:C:2013:518, punktid 119–121).

2. Analüüs

24. Apellant viitab oma kohati liiga pingutatud argumentatsioonis õigusnormi rikkumisele, kuid ei ole rikutud normile siiski osutanud.

25. Kõigepealt tuleb meenutada, et „Euroopa Kohtul [puudub] pädevus tuvastada fakte ja põhimõtteliselt uurida tõendeid, millele Üldkohus on nende faktide puhul tuginenud. Kui need tõendid on hangitud õiguspäraselt, kui on järgitud õiguse üldpõhimõtteid ja tõendamiskohustust ning tõendite hankimist puudutavaid menetlusnorme, on üksnes Üldkohus pädev hindama talle esitatud tõendite tõenduslikku väärtust. See hinnang, välja arvatud juhul, kui tegemist on nende tõendite moonutamisega, ei ole seega iseenesest õigusküsimus, mida Euroopa Kohus saaks kontrollida”[19].

26. Kaldun pigem selles suunas, et argumente, mida EIH on esitanud esimese väite ja teise väite esimese osa all, tuleks tõlgendada nii, et EIH palub Euroopa Kohtul võtta seisukoht, et Üldkohus on tõendeid moonutanud, kuna on EIH sõnul asunud ekslikult järeldusele, et teave, mille EIH esitas kirjalikes seisukohtades ning hagiavalduse lisas, eeldas seda, et nõukogu oleks pidanud vaidlustatud aktide põhjendustes nimetatud tehingutele andma sisulise hinnangu.

27. Kuigi väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et esimese astme kohtule esitatud tõendava materjali moonutamist peab kontrollima Euroopa Kohus, kes vaatab asja läbi apellatsiooniastmes, tuleb meenutada, et niisugune moonutamine „peab toimiku materjale arvestades olema ilmne, ilma et oleks vaja fakte ja tõendeid uuesti hinnata”[20]. Lisaks on moonutamise tõendamise kohustus sellel, kes moonutamisele viitab, kuna apellatsioonkaebuses tuleb märkida õiguslikud argumendid, mis nõuet konkreetselt toetavad[21].

28. Isegi kui eeldada, et need kaks tingimust võib lugeda täidetuks, ei näita EIH argumendid ilmselgena ära seda, et tegemist oleks tõendite moonutamisega, vaid pigem soovitakse nendega uue hinnangu andmist tõenditele Euroopa Kohtult, mis ei ole aga Euroopa Kohtu pädevuses.

29. Nimelt nähtub kohtuasja algatamiseks esitatud hagiavalduse lisadest, kus on esitatud loetelud tehingutest, mida EIH on teinud aastast 2010 aastani 2011[22] niisuguste üksustega, mis on kantud vaidlustatud aktides toodud loeteludesse, st Bank Mellat’iga, Bank Sepah’iga, Bank Saderat Iran’iga, Bank Saderat Plc-ga, Bahreieni Future Bank’iga ja Postbank of Iran’iga, et Üldkohus võis õigustatult jõuda järeldusele, et tehingute toimumise osas vaidlust ei ole. Pealegi nähtub apellandi kirjalikest seisukohtadest selgelt, et peamine väide, millele ta tugineb vaidlustatud aktide põhjenduste vaidlustamiseks nii Üldkohtus kui Euroopa Kohtus, puudutab seda, et tehingud, mida ta tegi loetellu kantud üksustega ja mille toimumist ta ei eita – vähemalt mitte Üldkohtule esitatud kirjalikes seisukohtades –, olid lubatavad, kuna need olid saanud kas loa või heakskiidu Bundesbank’ilt või jäid väljapoole piiravate meetmete rakendusala.

30. Täpsemalt nähtub vaidlustatud kohtuotsusest, et Üldkohus asus seisukohale, et EIH on oma kirjalikes seisukohtades tunnistanud, et on teinud tehinguid, kuhu olid kaasatud loetellu kantud pangad, kuid selgitas, et need tehingud olid lubatavad/seaduslikud ning et alles kohtuistungil vaidlustas ta väite, nagu olevat ta osalenud tehingutes, mida on nimetatud vaidlustatud aktide põhjendustes, ja et mainitud tehingute ja tegelikult tehtud tehingute vahel on seos. Niisiis toimis Üldkohus õigesti, kui tunnistas viimati nimetatud argumendi uueks ja seega vastuvõetamatuks, arvestades et EIH ei ole kirjaliku menetluse etapis väitnud, et tehingutel, millele ta viitab, kus partneriteks olid samad üksused, kes on nimetatud ka vaidlustatud aktide põhjendustes ja mis

19 — Kohtuotsus Trubowest Handel ja Makarov *vs.* nõukogu ja komisjon (C-419/08 P, EU:C:2010:147, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

20 — Kohtuotsus Trubowest Handel ja Makarov *vs.* nõukogu ja komisjon (EU:C:2010:147, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

21 — Vt minu ettepaneku kohtuasjas Trubowest Handel ja Makarov *vs.* nõukogu ja komisjon (C-419/08 P, EU:C:2009:678), punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).

22 — St ajavahemikul, millele on viidatud vaidlustatud aktide põhjendustes (v.a neljas näide, mis viitab aastale 2009).

toimusid samal ajavahemikul kui põhjendustes märgitu, ei ole seoseid kõnesolevates põhjendustes mainitud tehingutega. Seetõttu asus Üldkohus seisukohale, et poolte vahel oli seega vaidlus vaid selles, kas tehingud olid lubatavad või mitte, kuid mitte nende toimumise faktis. Kuna apellandile süüks pandavate faktide – st põhjendustes nimetatud tehingute – osas vaidlust ei ole ning vaidlus puudutab vaid nende lubatavust/seaduslikkust, siis ei ole alust heita nõukogule ette seda, et ta ei ole esitanud tõendeid nende tehingute toimumise kohta, vaid on tõendanud üksnes nende ebaseaduslikkust asjassepuutuvate liidu õigusnormide alusel[23].

31. Kuna eeltoodud analüüs ei näita, et Üldkohus oleks tõendeid moonutanud, tuleb apellatsioonkaebuse esimene väide ja teise väite esimene osa tagasi lükata. Seega ei pea Euroopa Kohus analüüsi käesolevas etapis peatuma arutluskäigul, mille Üldkohus esitas talle esitatud esimese ja teise väitega seoses.

B. *Teise väite teine osa, mille kohaselt on Üldkohus rikkunud õigusnormi, asudes ekslikult seisukohale, et EIHi puhul on loetellu kandmise tingimused täidetud*

1. Apellandi argumendid

32. Apellant väidab teise väite teise osa raames, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 121–159 asunud ekslikult seisukohale, et apellant ei ole tõendanud, et kõik tehingud, mis tehti pankadega, kelle suhtes kohaldati sanktsioone, olid kas saanud Bundesbank'ilt loa või heakskiidu, või ei kuulunud sanktsioonide rakendusalasse, nii et need tehingud ei saanud olla põhjenduseks tema nime kandmiseks loeteludesse isikute ja üksuste kohta, kelle vara tuleb külmutada.

33. Argumendid, mida apellant teise väite teises osas esitab, puudutavad esiteks tehinguid, mis väidetavalt ei kuulu piiravate meetmete rakendusalasse, teiseks tehinguid, millele väidetavalt oli luba väljastatud, ja kolmandaks tehinguid, mis tehti „kolmanda tee" menetlust kasutades.

a) Tehingud, mis väidetavalt ei kuulu piiravate meetmete rakendusalasse

34. EIH vaidlustab Üldkohtu hinnangu, millega viimati nimetatu tunnistas kodukorra artikli 44 lõikele 1 tuginedes vastuvõetamatuks apellandi argumendi, mille kohaselt teatud tehingud, nimelt ülekanded, mis tehti loetellu kantud üksuste külmutatud kontodele, ei kuulu piiravate meetmete rakendusalasse ega saa seega kujutada endast õigustust apellandi nime kandmisele loeteludesse isikute ja üksuste kohta, kelle vara tuleb külmutada

b) Tehingud, millele väidetavalt oli luba antud

35. Apellandi väitel on Üldkohus rikkunud õigusnormi, asudes seisukohale, et apellant ei ole esitanud piisavalt tõendeid lubade kohta, mis on väljastatud vastavalt nõukogu 19. aprilli 2007. aasta määrusele (EÜ) nr 423/2007 (mis käsitleb Iraani vastu suunatud piiravaid meetmeid)[24] ning hiljem, alates määruse nr 961/2010[25] jõustumisest vastavalt selles ette nähtud nõuetele. Apellant väidab sisuliselt seda, et Üldkohus on mõistnud valesti ühe tema poolt kohtuasja algatamiseks esitatud hagiavalduse lisa sisu, arvestades et muudetud versioonis sisaldas see lubasid, mis olid väljastatud vastavalt määruse nr 423/2007 artiklile 9 (tehingutele, mis tehti ajavahemikul 2. september 2010 kuni 27. oktoober 2010) ja määruse nr 961/2010 artiklile 18 (hilisemate tehingute jaoks). Üldkohtul polnud alust apellandile ette

23 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punktid 114–118.

24 — ELT L 103, lk 1.

25 — Vaidlustatud aktide põhjendustes nimetatud tehingute puhul, mis tehti aastatel 2009 ja 2010, tuleb lubatavust hinnata kas määruse nr 423/2007 või 27. oktoobril 2010 jõustunud määruse nr 961/2010 alusel.

heita, et ta ei ole esitanud lube nende vaidlustatud aktides nimetatud tehingute kohta, mis tehti enne 2. septembrit 2010, kuna Bundesbank on ise märkinud, et „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud varasemate tehingute jaoks ei olnud load vajalikud. Üldkohus on asunud seisukohale [26], et nõukogul ei ole õigust lähtuda piiravate meetmete võtmisel tehingutest, millele on kas vastavalt määrusele nr 423/2007 või määrusele nr 961/2010 luba antud, arvestades et EIH oli esitanud kõnesoleva lisa just eesmärgiga tõendada, et 2. septembrist 2010 hilisemal ajal tehtud tehingutele, mida nõukogu on vaidlustatud aktide põhjendustes nimetanud, oli luba antud, ning pealegi ei ole nõukogu ei väitnud ega tõendanud, et ta oleks tuginenud muudele tehingutele peale nende, millele luba on väljastatud. Niisiis, kuigi nõukogu tugines üksnes tehingutele, millele oli luba antud, ei olnud tal õigust kanda apellanti loetellu ainult sel põhjusel. Pealegi, EIH on esitanud näiteid määruse nr 961/2010 artikli 21 alusel väljastatud lubade kohta, mis puudutavad pärast 2. septembrit 2010 tehtud tehinguid, kuid kõik „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud tehingud, mille puhul on nõutav vastavalt mainitud artiklile antud luba, olid nõuetekohase loa saanud. Ei nõukogu ega Üldkohus palunud EIH-l esitada rohkem tõendeid ning ükski põhimõte ega õigusnorm ei näe ette EIH kohustust tõendada iga luba. Seega on Üldkohus eksinud, kui asus seisukohale, et EIH esitatud näited lubade kohta polnud piisavad, tõendamaks argumenti, et kõik pärast 2. septembrit 2010 tehtud tehingud olid seaduslikud.

c) Tehingud, mis tehti „kolmanda tee" menetlust kasutades

36. Apellant väidab viimaks, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, tunnistades ebaseaduslikuks tehingud, mis tehti „kolmanda tee" menetlust kasutades. Sellega seoses esitab ta kolme tüüpi argumente.

37. EIH väitel rikkus Üldkohus esiteks õigusnormi seeläbi, et järeldas, et Bundesbank'i antud heakskiit EIH poolt „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud tehingutele, mis puudutas varasemat tegevust, kuhu olid kaasatud loetellu kantud pangad, ei olnud seaduslik, kuna Bundesbank oli nendele tehingutele andnud küll üldise heakskiidu, kuid määrused nr 423/2007 ja 961/2010 võimaldavad väljastada vaid juhtumipõhiseid lube. EIH etteheide Üldkohtule puudutab esiteks asjaolu, et kohus viitas sellele faktile omal algatusel, arvestades et kuna küsimust juhtumipõhise loa vajadusest poolte vaidlustes ei käsitletud, siis nõukogu piirdus väitega, et miski ei takistanud tal tuginemast neile toimingutele – sh lubatud tehinguid – otsuses kanda apellant loetellu isikutest ja üksustest, kelle vara tuleb külmutada. Teiseks – ja teise võimalusena – väidab EIH, et tehingute üldine heakskiit ei ole määruste nr 423/2007 ja nr 961/2010 asjakohaste sätete kohaselt sõnaselgelt välistatud, ning esitab selle väite toetuseks näiteid Briti *Treasury* praktikast, mis puudutab ühtaegu juhtumipõhiste ja üldiste hinnangute andmist. Igal juhul kuulub loa vajalikkuse üle otsustamine riigi ametiasutuste pädevusse. Loataotluse läbivaatamisel peavad riigi ametiasutused nii määruse nr 423/2007 artiklite 7 ja 9 või määruse nr 961/2010 artiklite 18 ja 21 alusel esitatud taotluse korral esiteks kontrollima, kas luba on vajalik, teiseks, kas luba tuleb anda, ja kolmandaks otsustama, kas luba peab olema seotud tingimustega. Kuigi riigi ametiasutustele on antud õigus eelnevalt hinnata, kas näiteks määruse nr 423/2007 artikkel 7 on kohaldatav, ja kui mõni neist asutustest peaks otsustama, et see nii ei ole, siis tähendab see, et luba ei ole nõutav ning loetakse, et asutus on väljendanud heakskiitu. Ta teavitas sellest ettevõtjat, kellele peaks niisugusel juhul olema samasugune kaitse kui juhul, mil ta oleks loa saanud, st teda ei peaks sellesama tehinguga seoses ähvardama oht saada loetellu kantuks. Seega polnud nõukogul õigust kohaldada piiravaid meetmeid tehingute tõttu, mis olid tehtud menetluses, mille riigi ametiasutused olid heaks kiitnud, juhtudel mil heakskiidu andmine kuulus selle asutuse pädevusse, seda kas määruse nr 423/2007 või määruse nr 961/2010 alusel. Pealegi, ei nõukogu ega komisjon ei ole väitnud, et Bundesbank oleks eksinud, ega nõudnud temalt lubade tagasivõtmist. Bundesbank toimis omal algatusel, kui märkis pärast vaidlustatud kohtuotsuse tegemist, et on oma praktikat muutnud ning et edaspidi tuleb „kolmanda tee" tehingute jaoks esitada loataotlused.

26 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 129.

Järelikult on EIH loetellu kandmise otsus õigusvastane osas, mis puudutab selle põhjendamist „kolmanda tee" tehingutega. Üldkohus on teinud tõsise vea, kui asus üldise heakskiidu eeldatavale õigusvastasusele tuginedes vastupidisele seisukohale ning otsustas, et niisugused heakskiitmised ei saa olla nõukogule siduvad.

38. Teiseks väidab EIH, et Üldkohus on teinud vea järeldades, et load, mille Bundesbank andis määruse nr 961/2010 artikli 21 alusel, ei kinnita seda, et „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud tehingud oleksid õiguspärased. Kuigi on õige, et – nagu Üldkohus väidab –, et üksused, mis ei ole loetellu kantud, peavad tagama „kolmanda tee" menetluses tehtavate tehingute õiguspärasuse, taotledes vajaduse korral määruse nr 961/2010 artiklites 16–19 ja 21 ette nähtud loa, ning et load, mis on väljastatud vastavalt artiklile 21, mis kujutab endast varade külmutamise baasnormi, tagavad ettevõtjale, et kavandatav tehing on määrusega kooskõlas, ei peaks selle käigus tehtud tehingud võimaldama piiravatest meetmetest kõrvale hoida, mis on keelatud määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 4 kohaselt. Niisiis ei saa ettevõtjale, kes on teatanud pädevale ametiasutusele kavandatava tehingu üksikasjad, mis on vajalikud loa väljastamiseks, pärast vajaliku loa saamist ette heita, nagu oleks ta „osalenud teadlikult ja tahtlikult tegevuses, mille eesmärk või otsene või kaudne tagajärg on [varade külmutamise] meetmetest kõrvale hoida". Seega polnud nõukogul õigust apellandi suhtes piiravate meetmete kehtestamisel tugineda tehingutele, millele oli antud luba vastavalt määruse nr 961/2010 artiklile 21, ning kuna nõukogu ei ole esitanud teavet, et ta oleks tuginenud muudele tehingutele peale nende, mille jaoks oli antu luba, siis tuleb põhjenduste esimest, teist ja kolmandat näidet käsitada õigusvastastena.

39. Kolmandaks väidab apellant sisuliselt, et esiteks on Üldkohus kas siin eksinud, kui asus seisukohale, et apellant on „teadlikult ja tahtlikult" osalenud tegevuses, mille eesmärk või tagajärg oli piiravatest meetmetest möödaminemine. Apellant väidab, et Üldkohus on toonud selle asjaolu välja omal algatusel, ilma et see oleks olnud poolte vahelise vaidluse esemeks. Teise võimalusena väidab apellant, et kuna tehingud esiteks ei vajanud lube, teiseks olid juba heaks kiidetud, või kolmandaks – olid heaks kiidetud määruse nr 961/2010 artikli 21 alusel, siis Üldkohtul polnud õigust asuda seisukohale, et EIH osalemine piiravatest meetmetest kõrvalehoidumise skeemis oli „teadlik ja tahtlik", mis pealegi on loetellu kandmise tingimusena ette nähtud määruse nr 961/2010 artikli 16 lõikes 4, ning veelgi enam, Bundesbank oli andnud EIH-le kinnituse asjassepuutuvate tehingute seaduslikkuse kohta. EIH-lt ei saa nõuda, et ta peaks tõendama, et ei ole mainitud määruse artikli 16 lõiget 4 rikkunud. Samuti ei saa EIH-le ette heita, et ta ei taotlenud Bundesbank'ilt kavandatavate tehingute kohta rohkemat teavet. Õigupoolest, see väide esitati esmakordselt vaidlustatud kohtuotsuses kohtu algatusel ning see ei ole olnud pooltevahelise vaidluse esemeks. Pealegi, EIH-l on kasutada ekspertarvamus riigi pädevalt asutuselt, antud juhul Bundesbank'ilt, kes oma seisukohta korduvalt kinnitab. EIH kontakteerus Bundesbank'iga korduvalt, mida ta on ka tõendanud, kuid Üldkohus on hinnanud Bundesbank'iga toimunud teabevahetuse kronoloogiat ilmselgelt ebaõigesti. Hoolsuskohustus, millest apellandi puhul lähtuti, kehtis Iraani päritolu füüsiliste ja juriidiliste isikute suhtes, kuid kindlasti mitte Bundesbank'ilt enda antud teabe ja kinnituste suhtes. EIH teine etteheide Üldkohtule puudutab asjaolu, et kohus lükkas ekslikult tagasi EIH poolt tõenditena esitatud kolm Austria riigipanga kirja, mis kinnitasid Bundesbank'i seisukohta „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud varasemate tehingute osas ning millest nähtus, et tema seisukohta toetavad ka nõukogu, liikmesriigid ja Euroopa Komisjoni õigusteenistus. Lõpuks ei nõustu apellant Üldkohtu järeldustega apellandi osutatud auditiaruannete kohta. Üldkohtul polnud õigust käsitada nende aruannete tõendusjõudu väiksemana põhjusel, et need põhinevad üksnes tehingute ajakava analüüsil, arvestades et see ongi antud valdkonnas kasutatav praktika. Samuti jättis Üldkohus arvesse võtmata asjaolu, et kaks Bundesbank'i audiitorit viibisid EIH-s regulaarselt kohapeal, eesmärgiga anda toimuvast ülevaade riigi finantskontrolli asutusele. Lisaks, Üldkohus on märkinud üksnes seda, et ühest aruandest nähtus sõnaselgelt see, et „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud ülekanded võivad seada ohtu liidu sanktsioonipoliitika eesmärkide saavutamise[27], samal ajal kui seesama aruanne kinnitas muu hulgas, et „järgnevaid järeldusi ja

27 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 156.

soovitusi arvestades ning ilma, et see välistaks täiendavate kontrollimiste võimalikkust konkreetsetel juhtudel, olen seisukohal, et menetlused, mida EIH on kasutanud sanktsioone kehtestavatest määrustest kinnipidamiseks, vastavad õiguslikele nõuetele”[28]. Seega tuleb Üldkohtu faktilised järeldused auditiaruennete osas tühistada, kuna need on ühildamatud toimikusse esitatud dokumentidega ja pealegi on need äärmiselt ebatäpsed. Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kui asus seisukohale, et „kolmanda tee” menetlus rikub piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise keeldu, millele on osutatud määruse nr 961/2010 artikli 16 lõikes 4.

40. Kõiki eeltoodud põhjendusi arvestades väidab apellant, et Üldkohus on vääralt asunud seisukohale, et apellandi puhul on täidetud määruse nr 961/2010 artiklis 16 ette nähtud tingimused piiravate meetmete rakendamiseks.

2. Analüüs

a) Tehingud, mis väidetavalt ei kuulu piiravate meetmete rakendusalasse

41. Vaidlustatud kohtuotsuse punktidest 145 ja 146 nähtub, et Üldkohus nentis, et apellant on piirdunud väitega, et teatud tehingud ei kuulu piiravate meetmete kohaldamisalasse, kuid ei ole seda argumenti põhjendanud, ning tunnistas mainitud argumendi kodukorra artikli 44 lõike 1 kohaselt vastuvõetamatuks. Kuulanud kohtuistungil ära apellandi täpsustused, asus Üldkohus seisukohale, et argumenti, mille kohaselt Bundesbank’i antud heakskiit põhines tema kaalutlusel, et „kolmanda tee” menetlust kasutades tehtud tehingud ei kuulu piiravate meetmete rakendusalasse, tuleb analüüsida koos väidetavalt heakskiidetud ja seda menetlust kasutades tehtud tehingutega.

42. Toetan Üldkohtu analüüsi.

43. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c kohaselt kujutavad hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest endast kahte põhilist teabeelementi, mis peavad olema hagiavalduses märgitud, ning et hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest peavad olema igas hagiavalduses esitatud piisavalt selgelt ja täpselt, et võimaldada kostjal enda kaitseks valmistuda ning liidu kohtul kontrolli teostada[29]. Niisiis ei saa vaidlusaluse otsuse sisulist õiguspärasust puudutavat väidet põhimõtteliselt uurida vaid juhul, kui see on esitatud[30].

44. Märgin sellega seoses üksnes seda, et Üldkohtule esitatud hagiavalduses on loetellu kantud üksuste külmutatud kontodele tehtud ülekandeid mainitud vaid ühes joonealuses märkuses[31]. Määruse nr 423/2007 artiklit 11, millele EIH tundub apellatsiooniastmes esitatud argumendis tuginevat, ei ole – kui ma ei eksi – mainitud ei Üldkohtule esitatud hagiavalduses ega apellandi repliigi raames esimese astme menetluses. Selle artikli vastele määruses 961/2010, st artiklile 20[32], on viidatud vaid

28 — Apellant viitab siinkohal ühe konsultatsioonifirma 23. detsembril 2010 koostatud aruande punktile 151 (vt apellatsioonkaebuse punkt 85).

29 — Kohtuotsus Prantsusmaa *vs.* komisjon (C-559/12 P, EU:C:2014:217, punktid 38 ja 39).

30 — Kohtuotsus Rousse Industry *vs.* komisjon (C-271/13 P, EU:C:2014:175, punkt 18).

31 — Vt hagiavaldus, joonealused märkused 6 ja 37.

32 — Määruse nr 423/2007 artiklist 11 ja määruse nr 961/2010 artiklist 20 nähtub sisuliselt, et kohustus külmutada loetellu kantud isikute ja üksuste vara ei takista finantsasutustel külmutatud kontode krediteerimist, kui kolmandad isikud on teinud sinna ülekandeid, tingimusel et ka kõik neile kontodele lisatavad summad külmutatakse. Sama kehtib ka nendele, st külmutatud kontodele lisatud summade, st intressi, konto tulude ja muude maksete osas, mis on tehtud loetellu kantud isikule või üksusele niisuguste lepingute, kokkulepete või kohustuste alusel, mis tekkisid või sõlmiti enne, kui isik või üksus loetellu kanti. Seevastu juhul, kui loetellu kantud isik või üksus peab tegema makseid vastavalt lepingule, kokkuleppele või kohustusele, mis sõlmiti või tekkis enne tema kandmist loetellu, võib rahaliste vahendite vabastamine olla lubatud nendel piiritletud tingimustel, mis on ette nähtud määruse nr 423/2007 artiklis 9 ja määruse nr 961/2010 artiklis 18.

hagiavalduse selles osas, mis kirjeldab asjassepuutuvaid liidu õigusnorme [33]. Igal juhul ei ole EIH toonud välja ka tehinguid, mis tema seisukohast võiksid nende kahe sätte kohaldamisalasse kuuluda. Apellant on ilma rohkemate täpsustusteta märkinud hagiavalduse punktis 42 ära tehingud, „mis jäävad välja Iraani suhtes piiravaid meetmeid kehtestavate õigusaktide rakendusalast" [34].

45. Neil asjaoludel tuleb nentida, et EIH ei ole Üldkohtule esitatud hagiavalduses toonud välja ühtki nõuetekohaselt tõendatud väidet, punkti ega argumenti, mis toetaks teooriat, et loetellu kantud üksuste külmutatud kontodel tehtud tehingud jäävad piiravate meetmete kohaldamisalast välja.

46. Seega toimis Üldkohus õigesti, kui tunnistas argumendi oma kodukorra artikli 44 lõike 1 alusel vastuvõetamatuks.

b) Väidetavalt loa saanud tehingud

47. Esiteks seab apellant selles punktid esitatud argumentidega kahtluse alla hinnangu, mille Üldkohus andis hagiavalduse lisa A19 kohta, kus, tuletan meelde [35], apellant esitas loetelu tehingutest, mida EIH on teinud aastast 2010 aastani 2011 pankadega, mis olid ära nimetatud vaidlustatud aktide põhjendustes [36], ning samuti hagiavalduse lisa A20 kohta, kus on toodud 10 näidet EIH-le määruse nr 961/2010 artikli 21 lõike 4 alusel antud lubadest [37].

48. Vastavalt kohtupraktikast tulenevatele põhimõtetele, millele viitasin eespool [38], peab tõendite moonutamine selleks, et seda saaks apellatsiooniastmes tuvastada, olema toimiku materjale arvestades ilmne, ilma et oleks vaja faktilisi asjaolusid uuesti hinnata.

49. Seega märgin siinkohal üksnes seda, et kaks kõige varasemat tehingut, millele oli väidetavalt luba antud – ja on lisas nimetatud –, toimusid vastavalt 27. juulil 2010 ja 6. oktoobril 2010, ning kõik teised tehingud tehti pärast 27. oktoobrit 2010 ehk pärast kuupäeva, mil jõustus määrus nr 961/2010. Seega, esiteks vähemalt üks näidetest, millele nõukogu vaidlustatud aktide põhjendustes tugineb, seondub aastal 2009 tehtud tehingutega, ja teiseks hõlmavad need põhjendused ka tehinguid, mis ei toimunud üksnes „aastal 2009", vaid ka „2010. aasta alguses", „augustis 2010" ja „oktoobris 2010", st ajavahemikel, mille kohta on andmed vaid ühe tehingu kohta. Pealegi, tuleb nentida, et lisast A20 nähtub, et EIH on, nagu Üldkohus on õigustatult märkinud, esitanud ainult näiteid lubade kohta, mis kõik on antud pärast 1. juulit 2011 [39].

50. Seega on Üldkohus asunud õigesti seisukohale, et niisugune tõendite kogum, mis on üksnes osaline, ei ole piisav, et tõendada seda, et kõik aastatel 2009 ja 2010 tehtud tehingud, mida on nimetatud vaidlustatud aktide põhjendustes, olid õiguspärased.

51. Teiseks põhinevad apellandi argumendid vääral arusaamal vaidlustatud kohtuotsusest. Tema arutluskäigu võib kokku võtta järgmiselt. Kuna Üldkohus asus seisukohale, et nõukogul polnud õigust kohaldada piiravaid meetmeid tehingute suhtes, millele oli luba antud, oli EIH-l selleks, et tema kandmise loetellu isikutest ja üksustest, kelle vara tuleb külmutada, saaks tunnistada õigusvastaseks, vaja tõendada üksnes asjaolu, et põhjendustes nimetatud tehingute jaoks oli luba antud. Üldkohtu seisukoht on nüansseeritum, kuna kohus on seisukohal, et loa saanud tehingust lähtudes ei saa

33 — Vt hagiavalduse punkt 15.

34 — Täpsuse huvides tuleb märkida, et viidatud oli ka selle hagiavalduse punktile 7, kus olid ära toodud üksnes väidete nimetused.

35 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 29.

36 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 29.

37 — Selle artikli kohta vt käesoleva ettepaneku punkt 61 jj.

38 — Vt käesoleva ettepaneku punktid 25 ja 27.

39 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 147.

piiravaid meetmeid võtta vaid juhul, kui loa andmine on olnud asjassepuutuva määrusega *täielikult kooskõlas*[40]. Seega, igal juhul ei ole ainuüksi lubade esitamine piisav selleks, et anda asjassepuutuvatele tehingutele n-ö tõend nende õiguspärasuse kohta. Pöördun selle punkti juurde tagasi, kui analüüsin apellandi argumente „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud tehingute kohta.

c) Tehingud, mis tehti „kolmanda tee" menetlust kasutades

i) Üldise heakiidu õiguspärasus

52. Kõigepealt tuleb tagasi lükata apellandi argument, mille kohaselt Üldkohus tõstatas küsimuse, kas iga kavandatud tehingu kohta on üldise heakskiidu asemel vaja juhtumipõhist luba, omal algatusel ja ilma, et seda oleks poolte vaidlustes käsitletud. EIH tunnistab kirjalikes seisukohtades, et vastas kirjalikult Üldkohtu esitatud küsimusele, mis kõlas järgmiselt: „[a]rvestades määruse [nr 423/2007] sätteid, millise õigusliku jõuga on teie arvates heakskiit, mille pädev siseriiklik asutus on andnud niisugusele menetlusele nagu „kolmanda tee" menetlus?". Sellest sõnastusest nähtub selgelt, et Üldkohus soovis juhtida tähelepanu asjaolule, et tegu on menetlusega, mitte konkreetsete eraldiseisvate tehingutega. Nagu nõukogu märkis, oli pooltel võimalik selle kohta mis tahes arvamus esitada. Lisaks, vastused sellele kirjalikule küsimusele sai Üldkohus kätte ja ta edastas need pooltele 2013. aasta jaanuaris, samas kui kohtuistung toimus 20. veebruaril 2013. Teisisõnu, EIH-l oli taas kord võimalus selles küsimuses n-ö sõna võtta, et arutada heakskiidu õiguslikku jõudu, sh täpsemalt seda, kas „heakskiitu" saab käsitada riigi ametiasutuste otsusena üksikjuhtumi kohta määruse nr 423/2007 tähenduses – seisukoht, millega nõukogu Üldkohtu küsimusele antud kirjalikus vastuses ei nõustunud.

53. Mis puudutab probleemi põhisisu, siis tuleb nentida, et Üldkohus ei ole oma analüüsis õigusnormi rikkunud. Pöördun korraks tagasi määruste nr 423/2007 ja nr 961/2010 sõnastuse ja mõtte juurde.

54. Need kaks määrust kehtestavad loetellu kantud isikute ja üksuste rahaliste vahendite külmutamise põhimõtte[41], ning näevad seejärel ette sellest reeglist kõrvalekaldumise juhtumid, st eri tüüpi erandid nende vahendite vabastamiseks[42]. Liikmesriikide pädevad asutused „võivad"[43] neid erandeid lubada[44], ning nende ülesanne on kontrollida, et kõik vabastamise jaoks ette nähtud tingimused on täidetud.

55. Sisuliselt võib liikmesriigi pädev asutus anda loa rahaliste vahendite vabastamiseks, kui nende rahaliste vahendite suhtes on kohus, haldusorgan või vahekohus kasutanud enne teatud kuupäeva kinnipidamisõigust või teinud otsuse[45] või asjassepuutuval üksusel on kohustus teha makseid vastavalt lepingule, kokkuleppele või kohustusele, mille ta on sõlminud või mis on tekkinud enne tema loetellu kandmist[46], või juhul, kui vabastamine on vajalik isiku põhivajaduste rahuldamiseks, töötasu maksmiseks, tasude või teenustasude maksmiseks kontode või erakorraliste kulutuste tavapärase haldamise või säilitamise eest[47]. Eeltoodud sätetest tervikuna nähtub, et liidu seadusandja on soovinud ette näha, et igale konkreetsele tehingule tuleb väljastada eraldi (individuaalne) luba, kuna mainitud

40 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 129. Apellandi hinnangul on vaidlustatud kohtuotsuses sisalduv väide kindlasti täpne (vt apellatsioonkaebuse punkt 44).

41 — Määruse nr 423/2007 artikkel 7 ja määruse nr 961/2010 artikkel 16.

42 — Määruse nr 423/2007 artiklid 8–10 ja määruse nr 961/2010 artiklid 17–19.

43 — Määruse nr 423/2007 artikkel 8 ja artikli 10 lõige 1 ja määruse nr 961/2010 artikkel 17 ja artikli 19 lõiked 1 ja 2.

44 — Määruse nr 423/2007 III lisas on ära toodud veebilehed, mis annavad teavet määruse artiklites 8–10 viidatud pädevate asutuste kohta. Määruse nr 961/2010 V lisas on toodud sama teave pädevate asutuste kohta, kelle pädevuses on anda määruse artiklite 17–19 ja 21 kohaselt nõutavaid lube.

45 — Määruse nr 423/2007 artikkel 8 ja määruse nr 961/2010 artikkel 17.

46 — Määruse nr 423/2007 artikkel 9 ja määruse nr 961/2010 artikkel 18.

47 — Määruse nr 423/2007 artikkel 10 ja määruse nr 961/2010 artikkel 19.

sätetes on viidatud „maksele” [48] või „loale” [49]. Lisaks tuleb liikmesriigi pädeval asutusel neil juhtudel, mil antakse luba külmutamise põhimõttest erandi tegemise eesmärgil, kontrollida, et kavandatava vabastamise puhul oleksid täidetud kõik määruse kohaselt nõutud tingimused. Sel juhul on ilmselgelt vajalik hinnangu andmine igale üksikjuhtumile eraldi.

56. Seega on Üldkohus toiminud õigesti, kui asus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 128 seisukohale, et määruse nr 423/2007 artiklid 8–10 ja määruse nr 961/2010 artiklid 17–19 „ei võimalda [...] pädevatel siseriiklikel asutustel anda üldist heakskiitu teatud liiki tehingutele, mille osas oleksid asjassepuutuvad üksused seega vabastatud juhtumipõhise loa taotlemisest”.

57. EIH väidab sellegipoolest, et kahe asjassepuutuva määruse kohaselt ei ole niisugust üldist heakskiitu sõnaselgelt välistatud ning et selline praktika on tavapärane muude siseriiklike asutuste puhul peale Bundesbank’i; näiteks kasutas seda Briti *Treasury*. Seega, ühelt poolt – kuna tegemist on erandiga rahaliste vahendite külmutamise põhimõtte suhtes, mida selle laadi tõttu tuleb tõlgendada kitsalt, siis ei saa väita, et mis ei ole sõnaselgelt keelatud, on lubatud. Teiselt poolt – peale selle, et väide Briti *Treasury* praktika kohta ning seda kinnitavad tõendid esitati hilinenult, arvestades et EIH ei ole neid esitanud Üldkohtule ajal, mil tal oli täiesti võimalik seda teha, st ennekõike kirjaliku vastuse esitamisel Üldkohtu küsimusele [50], ei ole asjakohane viidata liikmesriigi praktikale, et sellega toetada liidu õigusakti tõlgendust. Märgin ühtlasi, et Ühendkuningriik on ise kirjalikes seisukohtades seadnud kahtluse alla, et õiguslik alus, millele tugineb riigi *Treasury* praktika – millele apellant viitab –, oleks identne sellega, millel põhineb Bundesbank’i praktika, mis on käsitlusel käesolevas apellatsioonkaebuses.

58. Kuigi miski ei takista liikmesriigi pädevatel asutustel anda üldist heakskiitu vajadusel näiteks menetlusele, mida kasutatakse teatud finantstehingute tegemiseks, ei ole need hõlmatud ei määrusega nr 423/2007 ega määrusega nr 961/2010 ega kuulu ülesannete hulka, mida liidu seadusandja nende määrustega seonduvalt mainitud ametiasutustele on ette näinud. Niisiis, nagu Üldkohus on õigesti märkinud, saab vaid niisugune luba, mille liikmesriigi pädev asutus on andnud nende mainitud kahe määrusega *täielikult kooskõlas oleval viisil*, olla takistuseks sellele, et nõukogu saaks tugineda sel moel loa saanud tehingule, rakendamaks piiravaid meetmeid üksuse suhtes, kes selle tehingu tegi [51]. Lisan, nagu Üldkohuski on nentinud, et siiski ei ole tegemist absoluutse tagatisega, kuna liikmesriigi ametiasutuse otsusel ei ole mõju, mis annaks loa saanud tehingule automaatselt garantii selle õiguspärasuse osas, arvestades määrusi, millega on piiravate meetmete õiguslik režiim kehtestatud. Nimelt ei tohi jätta tähelepanuta asjaolu, et liikmesriigi ametiasutuste käsutuses võib loataotluse kohta otsuse tegemise ajal olla üksnes osaline teave, ning on mõeldav, et üksus, kes sellise taotluse esitab, võib osa kavandatava tehingu kohta käivat teavet varjata, et luba saada.

59. Just sel põhjusel, kuid ühtlasi arvestades, mis on käesoleval juhul kaalul – võitlus tuumarelvade leviku vastu Iraanis –, ei peaks nõukogu pädevus otsustada piiravate meetmete rakendamist – st otsustada, kas määruse nr 423/2007 artiklis 7 või määruse nr 961/2010 artiklis 16 ette nähtud tingimused on täidetud – olema täiel määral sõltuvuses liikmesriigi ametiasutuste otsustest rahaliste vahendite vabastamise lubamise kohta, mida need asutused teevad määruse nr 423/2007 artiklite 8–10 ja määruse nr 961/2010 artiklite 17–19 alusel.

60. Niisiis ei saa pidada õigeks EIH väidet, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kuna ei asunud seisukohale, et „kolmanda tee” menetlust kasutades tehtud tehingud olid õiguspärased/seaduslikud ainuüksi seetõttu, et Bundesbank oli need üldkorras heaks kiitnud, ning võttis seisukoha, et nõukogu võis apellandi suhtes piiravate meetmete võtmisel õigustatult lähtuda sel viisil heaks kiidetud meetmetest.

48 — Määruse nr 423/2007 artikkel 9 *ab initio*, artikli 9 punkti a alapunktid i ja iii, ning määruse nr 961/2010 artikkel 18 *ab initio* ja artikli 18 punkti a alapunktid i ja iii.

49 — Määruse nr 423/2007 artikli 10 lõike 1 punkt b ja lõike 2 punkt b, ning määruse nr 961/2010 artikkel 19 lõike 1 punkt b ja lõike 2 punkt b.

50 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 52.

51 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 129.

ii) Määruse nr 961/2010 artikkel 21

61. Mis puudutab määruse nr 961/2010 artiklit 21, millele vastavat sätet määruses nr 423/2007 ei olnud, siis säte võeti vastu finantsjärelvalve tõhustamise eesmärgil, mis on ette nähtud ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsioonis 1803 (2008) ning täpsustatud resolutsioonis 1929 (2010), millega nähti ette senisest rangemad meetmed. Määruse nr 961/2010 artikkel 21 näeb ette üldise kontrollimehhanismi, mida kohaldatakse kõikidele rahaülekannetele, mis tehakse Iraani päritolu isikutele või üksustele või mis on tehtud nende poolt. Sõltuvalt ülekantavast summast ja selle lõppkasutusest tuleb ülekande kohta esitada teavitus või peavad liikmesriigi pädevad asutused olema selleks andnud eelnevalt loa. Erinevalt kõnesoleva määruse artiklites 17–19 ette nähtud korrast näeb määruse artikkel 21 ette, et taotlejaks on liidu territooriumil asukohta omav üksus, kes soovib teha ülekande üksustele, keda loetellu kantud ei ole, st kelle vara ei ole külmutatud vastavalt määruse nr 961/2010 artiklile 16, või kes soovib, et viimati nimetatud teeksid ülekande talle.

62. Kuna tegu on spetsiifilist laadi tehingutega, võib seda „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud tehingute puhul olla kohustuslik taotleda luba vastavalt määruse nr 961/2010 artiklile 21, eeskätt juhul, kui asjassepuutuva loetellu kantud üksuse osalus selles protsessis ei ole tuvastatud. Sellegipoolest ei ole mingil juhul lubatav, et määruse nr 961/2010 artiklit 21 kasutataks selleks, et hoida kõrvale rahaliste vahendite külmutamise põhimõtte rangetest eranditest, mis on ette nähtud selle määruse artiklites 17–19. Nimelt nähtub juba „kolmanda tee" menetluse laadist, et selle eesmärk on „teha *loetelus nimetatud* üksuste jaoks huvipakkuvaid finantstehinguid, kuivõrd need pidid võimaldama eelkõige täita *loetelus nimetatud* Iraani pankade varasemaid kohustusi"[52]. EIH ei ole seda määratlust vaidlustanud, kuna just tema esitas selle Üldkohtule, ning on apellatsioonimenetluses ise korduvalt meenutanud, et kõnesolevad tehingud seondusid loetellu kantud üksuste varasema tegevusega. Seega ei tule niisuguste tehingute osas kohaldada mitte määruse nr 961/2010 artiklit 21, vaid, vastupidi, mõnda nendest sätetest, mis käsitlevad loetellu kantud üksuste külmutatud vara vabastamist – antud juhul, arvestades kavandatud ülekande eset, on selleks määruse nr 961/2010 artikkel 18. Seega on Üldkohus toiminud õigesti, kui asus seisukohale, et tehingud, mis väidetavalt tehti „kolmanda tee" menetlust kasutades – ning arvestades, et nende mõju oli selline, et nende tulemusena jääb teatud arv tehinguid määruse nr 961/2010 artiklites 17–19 kehtestatud eeskirjade kohaldamisalast välja ehk teisisõnu välistatakse see, kus nende suhtes kehtiksid rangemad eeskirjad kui need, mis on ette nähtud artiklis 21 –, on laadilt sellised, et nendega rikutakse määruse nr 961/2010 artikli 16 lõiget 4, kuna nende tehingutega on võimalik loetellu kantud üksuste vara külmutamist eirata[53].

63. Pealegi on Euroopa Kohus võtnud seisukoha, et määruse nr 423/2007 artikli 7 lõikes 4 ette nähtud kõrvalehoidmise keeldu – mille täpne vaste on ära toodud ka määruse nr 961/2010 artikli 16 lõikes 4 – „tuleb [...] mõista nii, et see hõlmab tegevuse, mille puhul on objektiivsete asjaolude põhjal ilmne, et formaalse näivuse alusel [rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemise keeldu] vältides [...] on neil siiski iseenesest või võimaliku seose tõttu muu tegevusega otsene või kaudne eesmärk või tagajärg välistada [rahaliste vahendite kättesaadavaks tegemise] keelu kohaldamist"[54].

64. Neil asjaoludel ei saa ettevõtja samadel põhjustel, mida mainisin eespool[55], n-ö varjuda liikmesriigi ametiasutuse antud loa taha, mis põhineb määruse nr 961/2010 artiklil 21, juhul kui selle menetluse kasutamisel on selle algsest esemest mööda mindud, mille tulemusena ei saa luba käsitada määrusega kooskõlas olevana.

52 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 150. Kohtujuristi kursiiv. Vt ka apellandi määratlus kolmanda tee menetluse kohta, mis on ära toodud vaidlustatud kohtuotsuse punktis 51 ning millele viitasin käesoleva ettepaneku punktis 10.

53 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 150.

54 — Kohtuotsus Afrasiabi jt (C-72/11, EU:C:2011:874, punkt 62).

55 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 58.

65. EIH vaidlustab apellatsiooniastmes väite, mille kohaselt ta osales määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 4 mõttes „teadlikult ja tahtlikult" tegevuses, mille otsene või kaudne eesmärk oli rahaliste vahendite külmutamise meetmetest kõrvale hoida.

66. See argument, mis puudutab viidatud artiklis esitatud „psühholoogilist koosseisutunnust"[56] või „osalemise subjektiivset elementi"[57], on minu arvates hilinenud, kuna tundub, et EIH seda Üldkohtus erilise rõhuasetusega ei vaidlustanud, kuigi väitis, et ta ei olnud teadlik, millest lähtudes kanti ta loetellu isikutest ja üksustest, kelle vara tuleb külmutada, ent samas nähtub vaidlustaud aktide põhjendustest selgelt, et talle pannakse süüks asjaolu, et ta on „aida[nud] teatud arvul Iraani pankadel leida muid võimalusi tehingute jaoks, mis katkesid EL poolt Iraani suhtes rakendatud sanktsioonide tõttu", „vältida liidu sanktsioone" ja „sanktsioonidest kõrvale hoida", mis näitab, et apellandile heideti ette just loetellu kantud üksuste suhtes rakendatud rahaliste vahendite külmutamisest kõrvalehoidmist. Sisulistes küsimustes märgin sarnaselt Üldkohtuga üksnes seda, et EIH on finantsasutus, mis asub liidu territooriumil, on spetsialiseerunud teenustele ja tegevustele, mis puudutavad Iraani või mida osutatakse Iraanis, ning seega on juba kahest asjaolust tulenevalt teadlik erinevatest liidu tasandil võetud meetmetest ning oma hoolsuskohustusest ja kohustusest kontrollida tegevust Iraani päritolu partneritega[58], *a fortiori* siis, kui need isikud on kantud mõnda loetellu. Lisaks, asjaolu, et EIH tegutses nimelt vahendajana, näitab, et ta teadis suurepäraselt, kes oli algne võlgnik ja kes lõppastmes võlausaldaja, kuna esimene neist on üldiselt ja teadaolevalt loetellu kantud üksus. Seega oli EIH kindlasti „teadlik, et kolmanda viisi menetlus võimaldab hoolimata rahaliste vahendite külmutamise põhimõttest teha loetelus nimetatud pankade jaoks huvipakkuvaid finantstehinguid"[59]. Niisiis on mõistetes „teadlikult" ja „tahtlikult"[60] sisalduvad teadmise ja tahte elemendid EIH puhul selgelt olemas, seda enam, et Euroopa Kohus on väljendanud seisukohta, et need kaks kumulatiivset elementi esinevad ka siis, kui kõnealune isik „leiab, et tema osalemisel sellises tegevuses võib olla see eesmärk või tagajärg, ning ta lepib selle võimalusega"[61]. Kuna EIH-l on loetellu kantud üksustega jätkuvalt finantssuhted, mis väljenduvad ebatüüpilises vormis – „kolmanda tee" menetluse kaudu –, tuleb asud aseisukohale, et EIH oli nimelt möönnud niisugust võimalust[62].

67. Eeltoodust tuleneb, et nõukogu toimis õigustatult, kui lähtus vaidlustatud aktides apellandi suhtes meetmete kohaldamisel tehingutest, millele määruse nr 961/2010 artikli 21 antud load ei olnud nõuetekohased.

iii) „Kolmanda tee" menetlus ja piiravatest meetmetest kõrvalehoidumise keeld

68. EIH tugineb ka siinkohal sellele, kuidas Üldkohus on tõlgendanud määruse nr 961/2010 artikli 16 lõikes 4 nimetatud subjektiivset elementi, st nõuet, et osalemine piiravatest meetmetest kõrvalehoidmises peab olema olnud „teadlik ja tahtlik". Kordan siinkohal käesoleva ettepaneku punktis 66 esitatud mõttekäiku.

69. Asjaolu, et EIH viitab erinevatele kinnitustele, millega Bundesbank olevat korduvalt väljendanud ideed, et teatud tehingutele polnud lube vaja väljastada, või et Bundesbank oli andnud heakskiidu „kolmanda tee" menetluse kasutamisele, ei ole kindlasti piisav selleks, et võiks teha järelduse, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi, kui asus seisukohale, et loetellu kandmise tingimused on täidetud

56 — Vt kohtujurist Bot' ettepanek kohtuasjas Afrasiabi jt (C-72/11, EU:C:2011:737), punkt 78.

57 — Kohtuotsus Afrasiabi jt (C-72/11, EU:C:2011:874, punkt 63).

58 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 140.

59 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 150.

60 — Kohtuotsus Afrasiabi jt (C-72/11, EU:C:2011:874, punkt 66).

61 — Kohtuotsus Afrasiabi jt (C-72/11, EU:C:2011:874, punkt 67).

62 — Lisan, et EIH käitumine sai olla lähtekohaks piiravate meetmete võtmisele määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 2 punkti b alusel, mis näeb ette, et rahaliste vahendite külmutamist võidakse kohaldada ka üksuste suhtes, kes „[…] on abistanud loetellu kantud isikut, üksust või asutust, et vältida või rikkuda […] määruse […] kohaldamist". Niisugusel juhul näib süüks pandava käitumise teadlik ja tahtlik laad olevat teisejärguline, kuna piisab, et rikkumise või vältimise abistamine oleks aset leidnud.

– see küsimuse asetus on teise väite esemeks. Ühelt poolt kinnitused, mida Bundesbank võis olla andnud, ja teiselt poolt hinnang, mille nõukogu andis apellandi kandmise asjakohasuse kohta loetellu nendest isikutest ja üksustest, kelle vara tuleb külmutada, on kaks eraldiseisvat ja üksteisest sõltumatut teemat, seda enam, et – nagu juba märkisin –, antud kinnitused, heakskiidud ja load ei ole osutunud määrustega nr 423/2007 ja 961/2010 kooskõlas olevateks.

70. Kuigi Üldkohtu väide, et „mõistlikult hoolas finantsasutus [oleks] pidanud paluma saadud „heakskiitu" täpsustada"[63], võib tunduda väga nõudlik, ei olnud see otsustavaks elemendiks Üldkohtu põhjendustes, kui kohus asus seisukohale, et nõukogu toimis õigustatult, kui järeldas, et EIH puhul on loetellu kandmise tingimused täidetud. Lisaks, kuigi Euroopa Kohus peab seda apellatsioonimenetluses kontrollima, ei ole mõttekas jätkuvalt viidata Bundesbank'i ja apellandi vahel toimunud kontaktide kronoloogiale, kuna selle alusel ei saa teha niisuguseid järeldusi, mis apellanti tõendamisel aitaksid.

71. Mis puudutab Austria riigipanga kirju, siis Üldkohus leidis, et need pärinevad niisuguselt liikmesriigi asutuselt, mis asjassepuutuvate tehingute osas pädevust ei oma. EIH sõltub üksnes Bundesbank'ist[64]. Parimal juhul näitavad need kirjad üksnes selle konkreetse asutuse arusaama finantstehinguid reguleerivatest eeskirjadest ühe liidu õigusakti rakendamise kontekstis, kuid liidu institutsioonidele ei ole see siduv[65]. EIH ei aita tõendamisel ka asjaolu, et üks neist kirjadest kajastab väidetavalt RELEX grupi kohtumise tulemusi, st sanktsioone, kuna nõukogu on märkinud, et mainitud grupp on vaid nõukogu tööd ettevalmistava funktsiooniga ning et pelgalt selle gruppi koosoleku protokolli alusel ei saa tuletada ametlikku seisukohta.

72. Lõpuks püüab apellant tõendada, et Üldkohus on tema esitatud auditiaruennete sisu moonutanud. Lähtudes põhimõtetest, millele Euroopa Kohus peab niisuguste juhtude kontrollimisel tuginema[66], märgin üksnes, et Üldkohus on toiminud loogiliselt, kui asus seisukohale, et järeldusi, mis nähtuvad auditiaruannetest – mille koostamisel on lähtutud tehingute toimumise järjestusest –, ei saa automaatselt laiendada kõigile tegelikkuses aset leidnud tehingutele. Pealegi ei ole EIH vaidlustanud, et 23. detsembri 2010. aasta auditiaruandes on sõnaselgelt öeldud, et „2010. aastal kolmanda viisi menetluse kohaselt tehtud tehingud võivad seada ohtu liidu sanktsioonipoliitika eesmärkide saavutamise"[67]. Lisaks näitab üks teine lõik selles aruandes, millele apellant on apellatsioonimenetluses rõhub ja mille Üldkohus on tähelepanuta jätnud, minu arvates täpselt sedasama, kuna aruande koostajad, kes järeldasid, et kõnesolevatele tehingutele saab lõpliku hinnangu anda vaid konkreetsete (individuaalsete) tehingute ja nende varju jäävate toimingute eraldiseisva analüüsi tulemusena[68], on uuesti rõhutanud, et järeldused, mida nende tehingute kohta vahetult teha saab, on laadilt suhtelised. Sama kehtib ka väite kohta, milles aruande koostanud raportöörid nentisid, et – arvestamata üksikjuhtude täiendavat kontrollimist – olid menetluste puhul, mida EIH kasutas sanktsioone kehtestavate määruste järgimiseks, õiguslikest nõuetest kinni peetud[69]. Seega polnud Üldkohtul võimalik teha objektiivset järeldust, et auditiaruanne annab absoluutse ja lõpliku kinnituse, et EIH on alati toiminud ja toimib ka edaspidi täielikult määrustega nr 423/2007 ja nr 961/2010 kooskõlas oleval viisil.

63 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 154.

64 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punkt 155.

65 — Käesoleva ettepaneku punkt 57.

66 — Viidatud käesoleva ettepaneku punktides 25 ja 27.

67 — Vaidlustatud kohtuotsus, punkt 156.

68 — Vt apellatsioonkaebuse punkt 85 (5).

69 — Vt apellatsioonkaebuse punkt 85 (5).

C. Kolmas väide, mille kohaselt on õiguspärase ootuse ja õiguskindluse põhimõtete tõlgendamisel ja kohaldamisel rikutud õigusnormi

1. Apellandi argumendid

73. Üldkohus lükkas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 174 ja sellele järgnevates punktides tagasi apellandi argumendi, milles ta väitis endal olevat õigustatud ootus selles osas, et teda ei sanktsioneerita tehingute pärast, millele Bundesbank oli andnud loa või heakskiidu, põhjendusega, et hoolikas ja informeeritud ettevõtja peab olema suuteline ette nägema tema huve mõjutavate meetmete võtmist liidu tasandil, ning ei saa sellele põhimõttele tugineda juhul, kui selline meede tegelikult võetakse. EIH ei nõustu, et ta oleks pidanud piiravate meetmete võtmist ette nägema, ning seda just põhjusel, et liikmesriigi pädev asutus oli vaidlusalused tehingud heaks kiitnud või neile loa andnud.

74. Lisaks on Üldkohus järeldanud, et Bundesbank'i pädevusse kuulub lubade andmine vaid juhul, kui see põhineb üksikjuhtumite analüüsimisel, ning järelikult ei saanud üldine heakskiit tehingutele, mis tehti „kolmanda tee" menetlust kasutades, anda alust õiguspärase ootuse tekkele [70]. EIH vaidleb sellele järeldusele vastu, viidates teise väite raames selle kohta esitatud argumentidele. Ta lisab, et väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et põhimõtteliselt on õiguspärasele ootusele võimalik tugineda vaid juhul, kui on antud kohaldatavatele normidele vastavaid kinnitusi, nii et ettevõtja saab riigi ametiasutuse niisugusele kinnitusele, mis ei ole liidu õigusega kooskõlas, tugineda vaid tingimusel, et see õigus on kahemõtteline [71], mis antud juhul nii ei ole, arvestades lahknevusi „kolmanda tee" menetluse õiguspärasust puudutavates seisukohtades. Igal juhul on Üldkohus juba varem väljendanud seisukohta, et isegi selline liikmesriigi avaldus või otsus, mis liidu õigusega täielikult kooskõlas ei ole, võib teatud erandlikel asjaoludel tekitada asjassepuutuval ettevõtjal õigusliku ootuse [72] ning ka Euroopa Kohus on nentinud, et liikmesriigi konkurentsiasutused võivad erandkorras otsustada mitte määrata trahvi, isegi kui ettevõtja rikkus tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu ELTL artiklit 101 [73]. Niisiis, juhul kui EIH käitumine peaks lõppastmes tunnistatama määruse nr 961/2010 artikli 16 lõike 4 rikkumiseks – *quod non* –, oli Bundesbank talle andnud selgeid, täpseid ja korduvaid kinnitusi, mis peaksid välistama apellandi suhtes igasuguste sanktsioonide kohaldamise nii riigi kui liidu tasandil, kuna nõukogu tuleb pidada seotuks selle õigustatud ootusega, mille Bundesbank'i antud kinnitused tekitasid [74].

75. Lõpuks vaidlustab EIH ka järelduse, milleni Üldkohus jõudis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 179, kus ta asus seisukohale, et erinevad vaidlustatud aktid on piisavalt selged, et nende kohaldamine saaks apellandi jaoks olla ettenähtav.

2. Analüüs

76. Kõigepealt täpsustan, et käesoleva väite uurimine kujutab endast jätku teise väite teise osa analüüsiga, kuna see puudutas küsimust, milline õiguslik tähendus – maht – on lubadel ja heakskiidul, mida Bundesbank on andnud EIH tehingutele, ning neid järeldusi arvestades asun nüüd uurima kolmandat väidet.

70 — Vt vaidlustatud kohtuotsuse punktid 176 ja 177.

71 — Apellant viitab selles osas kohtuotsustele Maizena (5/82, EU:C:1982:439, punkt 22), Sony Supply Chain Solutions (Europe) (C-153/10, EU:C:2011:224, punkt 47), Regione autonoma della sardegna jt *vs.* komisjon (T-394/08, T-4088, T-453/08 ja T-454/08, EU:T:2011:493, punkt 273).

72 — Apellant viitab selles osas kohtuotsusele Regione autonoma della sardegna jt *vs.* komisjon (EU:T:2011:493, punkt 274).

73 — Apellant tugineb kohtuotsusele Schenker & Co. jt (C-681/11, EU:C:2013:404, punktid 40 ja 41).

74 — Apellant viitab selles osas kohtujurist Kokott'i ettepanekule kohtuasjas Schenker & Co. jt (C-681/11, EU:C:2013:126, punkt 87).

77. Euroopa Kohus oma praktikas korduvalt otsustanud ning ka vaidlustatud otsusest nähtub, et[75] „õiguspärase ootuse kaitse põhimõte eeldab, et liidu pädevad ametiasutused on huvitatud isikule andnud kinnitatud ja usaldusväärsetest allikatest pärit kindlad, tingimusteta ja ühtelangevad tagatised. [...] [S]ee õigus on igal õigussubjektil, kellel liidu institutsioon, organ või asutus on konkreetseid tagatisi andes tekitanud põhjendatud lootusi. Niisuguste tagatistena on käsitatavad mis tahes vormis edastatud täpne, tingimusteta ja ühtelangev teave”[76].

78. Mainitud kohtupraktika kohta tuleks välja tuua kahte liiki kommentaare.

79. Esiteks, kuigi Bundesbank'i toimingud võisid olla aluseks apellandi õigustatud ootuse tekkimisele, saab apellant sellele viidata siiski üksnes suhetes selle siseriikliku asutusega. Teisisõnu, Bundesbank'i käitumisega antud hüpoteetilist õiguspärast ootust ei saa kasutada väitena nõukogu vastu, kui nõukogu otsustab EIH suhtes piiravaid meetmeid rakendada. Kohtupraktika, millele apellant tugineb, ei näi selle seisukohaga vastuollu minevat, kuna selles on öeldud üksnes seda, et liikmesriigi konkurentsiasutused *võivad* erandkorras otsustada mitte määrata trahvi, isegi kui ettevõtja rikkus tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu ELTL artiklit 101, tingimusel et nad ei tekita nimetatud ettevõtjas õiguspärast ootust selles suhtes, et tema tegevus ei ole selle sättega vastuolus[77], mis tähendab üksnes seda, et *õiguspärase ootuse tekitanud asutusel* on võimalus vajadusel kohandada oma pädevust, mis seondub sanktsioonide määramisega.

80. Teiseks, teise väite uurimise tulemustest nähtub, et väidetav kinnitus, mille kõnesolev siseriiklik asutus andis, ei ole liidu õigusega kooskõlas, kuna liikmesriigi asutustel oli õigus väljastada üksnes juhtumipõhiseid lube, mille puhul on kinni peetud asjassepuutuvate määrustega ette nähtud menetlustest[78]. Kohtupraktikas, millele apellant viitab, on täpsustatud, et „riigiabi lubatavuse suhtes tekkinud õiguspärasele ootusele [saab] üldjuhul ja erandlike asjaolude puudumise korral tugineda üksnes siis, kui see abi on antud [...] menetlust järgides”[79]. Niisiis, kui hakata otsima, kas käesoleval juhul esines erandlikke asjaolusid, millele EIH saaks tugineda, oleks igal juhul tulutu, arvestades et puudu on õiguspärase ootuse tekkeks vajalikud elemendid, konkreetsemalt niisugused täpsed, tingimusteta ja ühtelangevad kinnitused, et EIH suhtes tema tehtud vaidlusaluste tehingute alusel piiravaid meetmeid ei kohaldata.

81. Seega tuleb tagasi lükata argument, mille kohaselt Üldkohus on oma seisukohavõtus õiguspärase ootuse põhimõtte rikkumise kohta rikkunud õigusnormi.

82. Mis puudutab õiguskindluse põhimõtet, siis tuleb märkida, et Üldkohtu analüüsis sellega seoses vigu ei esine.

83. Nimelt on selle põhimõtte kohaselt nõutav, et liidu õigus oleks kindel ja isikutel oleks võimalik selle kohaldamist ette näha[80]. Kui vaadata ajahetke, kus EIH Bundesbank'ilt lube ja heakskiitu taotles, siis määrused nr 423/2007 ja hiljem nr 961/2010 olid sel ajal kohaldatavad. Kummaski neist kahest aktist ei ole öeldud, et riigi ametiasutuse antud heakskiidul või loal oleks toime, mis võtab nõukogult pädevuse piiravaid meetmeid võtta või annaks mingigi tagatise selle kohta, et nõukogu käsitleb sellisena heakskiidetud või loa saanud tehinguid automaatselt õiguspärastena. Nende määruste sätted, mis käsitlevad loa andmise menetlusi, on selgelt eraldiseisvad sätetest, mis puudutavad üldiselt

75 — Vt vaidlustatud kohtuotsus, punkt 174.

76 — Kohtuotsus HGA jt *vs.* komisjon (C-630/11 P kuni C-633/11 P, EU:C:2013:387, punkt 132 ja seal viidatud kohtupraktika).

77 — Vt kohtuotsus Schenker & Co. jt (EU:C:2013:404, punkt 40 jj).

78 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 54 jj ning punkt 64.

79 — Kohtuotsus HGA jt *vs.* komisjon (EU:C:2013:387, punkt 134).

80 — Vt arvuka kohtupraktika hulgast kohtuotsused Nuova Agrica ja Cofra *vs.* komisjon (C-67/09 P, EU:C:2010:607, punkt 77 ja seal viidatud kohtupraktika) ning Alcoa Trasformazioni *vs.* komisjon (C-194/09 P, EU:C:2011:497, punkt 71).

rahaliste vahendite külmutamise põhimõtet ja konkreetselt piiravatest meetmetest kõrvalehoidumise keeldu [81]. Samuti nähtub nende kahe määruse sõnastusest ühemõtteliselt, et riigi ametiasutused peavad lubade andmisel lähtuma juhtumipõhisest hinnangust iga kavandatava ülekande kohta – olgu tegemist kas vabastamise taotluse [82] või rahaülekannetega [83].

84. Neil asjaoludel ei olnud apellandil täiel määral võimalik ette teada mitte ainult seda, et Bundesbank'i antud üldine heakskiit ei ole liidu õigusega kooskõlas [84], vaid ka asjaolu, et igal juhul on nõukogul võimalik eespool nimetatud määrustes selgelt välja toodud tingimustel kohaldada tema suhtes piiravaid meetmeid.

85. Niisiis on Üldkohus toiminud õigesti, kui lükkas põhjendamatuse tõttu tagasi argumendi, et rikutud on õiguskindluse põhimõtet. Seega tuleb apellatsioonkaebuse kolmas väide tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

D. *Neljas väide, mille kohaselt on määruse nr 961/2010 artikli 32 lõike 2 tõlgendamisel rikutud õigusnormi ja proportsionaalsuse põhimõtet*

1. Apellandi argumendid

86. Apellant toob neljanda väite raames esiteks etteheitena Üldkohtule välja sisuliselt asjaolu, et Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktides 204 ja 205 asunud ekslikult järeldusele, et apellandil polnud alust tugineda määruse nr 961/2010 artikli 32 lõikele 2, mis kaitseb ettevõtjaid, kes on enda teadmata rikkunud selle määrusega kehtestatud keelde – nagu EIH näitel –, juhul kui Euroopa Kohus peaks vaidlusaluseid tehinguid käsitlema jätkuvalt õigusvastastena.

87. Teiseks heidab apellant Üldkohtule ette seda, et Üldkohus lükkas tagasi väite, mis puudutas proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist. Nimelt on nõukogu otsus EIH rahaliste vahendite külmutamise kohta ebaproportsionaalne meede.

88. Esiteks tuletab EIH meelde, et on alati toiminud viisil, mis on kooskõlas liikmesriigi pädeva asutuse arvamusega, ning väidab, et näiteks oleks Bundesbank võinud võtta tagasi heakskiidu, mille ta oli andnud „kolmanda tee" menetluse kasutamisele, või keelduda väljastavalt EIH taotletud lubasid määruse nr 961/2010 artikli 21 alusel. Üldkohus on ekslikult järeldanud, et sellised meetmed, mis jäävad nõukogu kontrolliulatuse alt välja, ei taga sama kaitseefekti kui rahaliste vahendite külmutamine ning et nimetatud otsus oli seega asjakohane ja vajalik. Õigupoolest, kui nõukogu oleks tunnistanud Saksamaa kontrollisüsteemi ebapiisavaks, oleks ta saanud teha liikmesriigile korralduse muuta see tõhusamaks, mida mainitud liikmesriik oleks lojaalse koostöö põhimõtte kohaselt pidanud tegema. Niisiis ei ole Üldkohus seda asjaolu oma analüüsis arvestanud. Igal juhul on ebaproportsionaalne, kui liikmesriigi asutuste võimalikku viga asutakse n-ö kompenseerima piiravate meetmetega, samas kui liidu institutsioonid on need, kelle ülesanne on vältida liidu õigusnormide erinevaid tõlgendamisi.

81 — Vt ühelt poolt määruse nr 423/2007 artikli 7 lõige 4 ning teiselt poolt selle määruse artiklid 8–10 ning vastavalt määruse nr 961/2010 artikli 16 lõige 4 ja selle määruse artiklid 17–19 ja 21.

82 — Vastavalt määruse nr 423/2007 artiklitele 8–10 ja määruse nr 961/2010 artiklitele 17–19.

83 — Vastavalt määruse nr 423/2007 artiklile 11 ja määruse nr 961/2010 artiklile 21.

84 — Niisiis muutub sisutuks argument, mille kohaselt oli tegemist riigi ametiasutuste ja teatavate liidu institutsioonide erinevate tõlgendustega, kuna lõppastmes polnud probleem mitte niivõrd selles, kas „kolmanda tee" menetlust kasutades tehtud tehingud olid põhimõtteliselt liidu õigusega kooskõlas, vaid selles, kas riigi ametiasutusel oli õigus anda kavandatud tehingutele määruste nr 423/2007 ja nr 961/2010 alusel üldine luba, ilma juhtumipõhise analüüsita.

89. Teiseks on Üldkohus rikkunud veel ühel juhul õigusnormi, kui asus seisukohale, et määruse nr 961/2010 artiklis 21 ette nähtud loa andmise korral ei ole niisugust ärahoidvat mõju, mis oleks võrdväärne isiku või üksuse lisamisega loetellu, kelle rahalised vahendid tuleb külmutada. Mõistagi saab artikli 21 sellise rikkumise tuvastada ainult *a posteriori*, kuid sama kehtib ka loetellu kantud üksuste rahaliste vahendite külmutamise igasuguse rikkumise kohta. Seega on määruse nr 961/2010 artiklil 21 samasugune ärahoidev toime nagu EIH kandmisel loetellu, kuid see on siiski märgatavalt vähem piirav. Niisiis, EIH esitas Bundesbank'ile taotluse seoses „kolmanda tee" menetluse kasutamisega enne, kui alustas nende tehingute tegemist, ning ka taotlused, mis põhinevad mainitud artiklil 21, tuleb samuti koostada enne tehingu elluviimist. EIH tuletab meelde, et muutusest Bundesbank'i peamises toimimisloogikas oleks piisanud, et apellant oleks nendest tehingutest loobunud, kuna ta on alati mainitud asutuse juhistest kinni pidanud. Seega pole põhjust mõelda, et niisugune muutus poleks saanud tagada samasugust ärahoidvat toimet kui EIH rahaliste vahendite külmutamine. Lisaks viitab EIH Austria riigipanga kirjale, mis tema sõnul illustreerib fakti, et nõukogu oli enne EIH loetellu kandmist Bundesbank'i seisukohast „kolmanda tee" menetluse kohta teadlik ja toetas seda [85].

90. Seega on nõukogu otsus EIH loetellu kanda ebaproportsionaalne, Üldkohus on andnud faktilistele asjaoludele ebaõige õigusliku hinnangu ning teinud toimikumaterjalide põhjal sisult ebatäpseid järeldusi.

2. Analüüs

91. Määruse nr 961/2010 artikli 32 lõikes 2 ette nähtud, et „[k]äesolevas määruses sätestatud keeldudest ei tulene asjaomastele füüsilistele ja juriidilistele isikutele ega üksustele mingit vastutust, kui nad ei teadnud ja neil ei olnud põhjendatud alust kahtlustada, et nende tegevus võiks eirata kõnealuseid keelde". Määruse nr 961/2010 artikkel 32 kujutab endast vastutusest vabastavat klauslit niisuguste isikute ja üksuste jaoks, kes heauskselt või teadmatusest piiravate meetmete kontekstist on teinud midagi, mis annab alust süüdistada neid eespool viidatud määruse rikkumises.

92. Selles osas tuleb üksnes nentida, et EIH, kes ise tegutseb finantsturgude valdkonnas, olles spetsialiseerunud teenustele ja tegevustele, mida osutatakse või mis toimuvad Iraanis või seostuvad Iraaniga, ja keda ennast osaliselt kontrollib üksus, mis on kantud loetellu, siis aidates kaasa sellele, et loetellu kantud Iraani pangad saaks teha ülekandeid, mis olid külmutamismeetmete tõttu katkenud, ei saa väita, et ta ei teadnud või et tal polnud põhjendatud alust kahtlustada, et ta rikub piiravatest meetmetest kõrvalehoidmise keeldu, mis tuleneb määruse nr 961/2010 artikli 16 lõikest 4. Sellega seoses on kasutu viidata mis tahes heakskiitudele ja lubadele Bundesbank'ilt [86], samuti Austria riigipanga kirjale [87]. Nii nagu need load ja heakskiidud ei võinud olla aluseks õiguspärase ootuse tekkele – nagu märkisin eelmise väite analüüsis –, ei ole need asjakohased ka selleks, et anda hinnangut küsimusele, kas EIH-l on alust tugineda määruse nr 961/2010 artiklis 32 ette nähtud vastutusest vabastamise alustele, arvestades, et mainitud load ja heakskiidud ei olnud antud määrusega kooskõlas oleval viisil. Lõpuks, nagu nõukogu õigustatult märkis, isegi kui EIH saaks tugineda määruse nr 961/2010 artikli 32 lõikele 2, ei ole see takistuseks tema loetellu kandmisel, kuna kui tema puhul on täidetud selle määruse artiklis 16 selleks ette nähtud tingimused, kuna kõnesoleva piirav meede, mis on laadilt konservatiivne [88], kuna niisugust piiravat meedet ei tule ilmtingimata tõlgendada sanktsioonina, mis kajastab EIH enda vastutust määruse rikkumise eest, milles teda süüdistatakse.

85 — Vt käesoleva ettepaneku punkt 39.

86 — Tuletan meelde, et riigi ametiasutused tuginevad niisuguste heakskiitude ja lubade andmisel igal juhul teabele, mille esitab isik või üksus, kes neid taotleb, need ei eelda uurimise korraldamist ning on võimalik, et teave on laadilt selline, et tulemuseks on ametiasutuste eksimus.

87 — Mis puudutab mainitud kirja ning järeldusi, mida see võib anda alust järeldada nõukogu seisukoha osas „kolmanda tee" menetluse kohta, siis viitan käesoleva ettepaneku punktile 71.

88 — Kohtuotsused Kadi ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon (C-402/05 P ja C-415/05 P: EU:C:2008:461, punkt 358), Afrasiabi jt (EU:C:2011:874, punkt 45), ja komisjon jt *vs.* Kadi (EU:C:2013:518, punktid 130 ja 132).

Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et piiravaid meetmeid kehtestavate liidu õigusaktidega taotletavate eesmärkide olulisus õigustab võimalikult kaalukaid negatiivseid tagajärgi, mida need võivad kaasa tuua teatud ettevõtjatele, sh niisugustele ettevõtjatele, kes ei vastuta mingil moel olukorra eest, mis viis asjassepuutuvate meetmete võtmiseni, kuid kelle omandiõigust need piiravad [89].

93. Seega ei ole Üldkohus määruse nr 961/2010 artikli 32 lõike 2 analüüsimisel õigusnorme rikkunud.

94. Mis puudutab seda, kas nõukogu otsus kanda apellant loetellu isikutest ja üksustest, kelle vara tuleb külmutada, oli laadilt proportsionaalne, siis väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et „proportsionaalsuse põhimõte kuulub liidu õiguse üldpõhimõtete hulka ning selle kohaselt on nõutav, et liidu õigusnormidega rakendatavad meetmed oleksid vastava õigusaktiga taotletavate õiguspäraste eesmärkide saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale sellest, mis on nende saavutamiseks vajalik" [90]. Lisaks on Euroopa Kohus nentinud, et „liidu seadusandjal on ulatuslik kaalutlusõigus valdkondades, mis eeldavad poliitilisi, majanduslikke ja sotsiaalseid valikuid ning milles seadusandja peab andma keerulisi hinnanguid" [91].

95. Selle kohta tuleb märkida, et apellant ei vaidlusta selle eesmärgi legitiimsust, mida määrusega nr 961/2010 Iraani suhtes kohaldatavate sanktsioonimehhanismide abil taotletakse, ka mitte nende kriteeriumide proportsionaalsust, millest lähtudes kantakse isikuid ja üksusi loetellu, millega kaasneb varade külmutamine, vaid ei nõustu sellega, et nõukogu on konkreetselt tema suhtes teinud otsuse kohaldada piiravaid meetmeid. Seda arvestades tuleb meeles pidada, et iga loetellu kandmise otsus, mille eesmärk on võitlus tuumarelvade levikuga Iraanis, järgib eesmärke, mis seonduvad rahu ja rahvusvahelise julgeolekuga [92].

96. Nagu ma juba märkisin, on määruse nr 961/2010 artikliga 21 ette nähtud režiim – mis näeb ette liikmesriikide asutuste poolse kontrolli ülekannete suhtes, mille puhul on nõutav eelnev luba – on oma laadilt vägagi erinev võrreldes määruse nr 961/2010 artiklis 16 määratletud piiravate meetmete korraga. Nimelt näeb see määrus ette konservatiivse meetmena varade külmutamise põhimõtte seoses isikute ja üksustega, kelle puhul on täidetud loetellu kandmise tingimused. Külmutamise juures on ette nähtud ka erinevad võimalused varade vabastamiseks erandina.

97. Seevastu määruse nr 961/2010 artikkel 21 kuulub üldise finantsjärelevalve valdkonda ning kuulub kohaldamisele kõigi Iraani päritolu isikute ja üksuste suhtes, kes on teinud või kellele on tehtud rahaülekandeid ja kes oma vara jätkuvalt vabalt käsutavad. Seega, apellandi kandmine loetellu määruse nr 961/2010 artikli 16 alusel järgib spetsiaalset loogikat ja suunatust, mis ei ole kuidagi seotud selle määruse artikli 21 loogikaga, mis on palju ulatuslikum, nii et ühte neist ei saa käsitada teise alternatiivina.

98. Arvestades taotletavat legitiimset eemärki – mida ei ole vaidlustatud –, siis määruse nr 961/2010 artikli 16 kohaldamine apellandi suhtes näib olevat sobiv meede, kuna selle tulemusena blokeeritakse kogu vara, mida apellant käsutab, ja lubab need rahalised vahendid taas kättesaadavaks teha ehk need vabastada üksnes erandkorras. Sel moel on nõukogu taganud, et EIH rahalisi vahendeid ei kasutata või lõpeb nende kasutamine loetellu kantud üksuste poolt viisil, mis ei ole määrusega kooskõlas, nagu Üldkohus on vaidlustatud kohtuotsuse punktis 202 märkinud. Sellest järeldusest nähtub loomulikult, et määruse nr 961/2010 artikliga 16 tagatav ärahoidev toime ei ole samastatav selle määruse artikli 21 mõjuga, kuna, tuletan meelde, sellisel juhul säilib asjassepuutuval üksusel võimalus oma rahalisi vahendeid käsutada.

89 — Kohtuotsused Kadi ja Al Barakaat International Foundation *vs.* nõukogu ja komisjon (EU:C:2008:461, punkt 361).

90 — Kohtuotsus Melli Bank *vs.* nõukogu (C-380/09 P, EU:C:2012:137, punkt 52).

91 — Kohtuotsus nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, punkt 120).

92 — Kohtuotsused Melli Bank Iran *vs.* nõukogu (C-548/09 P, EU:C:2011:735, punkt 115), ja nõukogu *vs.* Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (EU:C:2013:776, punkt 124). Vt ka määruse nr 961/2010 põhjendus 15.

99. Lisan veel, et sisulist põhjust, miks apellant kanti nende isikute ja üksuste loetellu, kelle vara tuleb külmutada, ei tule otsida Saksamaa finantsjärelevalve süsteemis esineda võivatest tühimikest, nii et väidetavate alternatiivsete meetmete alusel, mida apellant välja tõi ning mis seisnevad Bundesbank'i tegutsemisjuhiste muutmises või vastava süsteemi täiustamises riigi tasandil – isegi kui see toimub lojaalse koostöö nimel –, ei saa järeldada, et need saaksid kujutada endast meetmeid, mis oleksid võrdväärseks alternatiiviks EIH suhtes rakendatud varade külmutamise meetmele. Pealegi, EIH ei viita selles argumendis mitte olemasolevatele alternatiivsetele meetmetele, vaid üksnes *potentsiaalsetele* alternatiivsetele meetmetele. Nimelt on meetmed, millele EIH osutab, suures osas laadilt prospektiivsed – st tulevikus loodetavad –, et mitte öelda hüpoteetilised, mida Euroopa Kohus ei saa pidada rahuldavaks lahenduseks, asudes kujundama seisukohta küsimuses, kas Üldkohtu hinnang EIH suhtes kohaldatud rahaliste vahendite külmutamise meetme proportsionaalsusele oli õigustatud.

100. Neid elemente arvestades toimis Üldkohus õigesti, kui asus seisukohale, et ükski apellandi poolt osutatud meede ei saa olla käsitatav alternatiivina EIH rahaliste vahendite külmutamisele, ega oleks sama tõhususe tasemega, kuid samas apellandi õigusi ja vabadusi vähem kahjustav.

101. Lähtudes eeltoodud põhjendustest tervikuna, leian, et neljas väide tuleb tagasi lükata.

IV. **Kohtukulud**

102. Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on sätestatud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonkaebuste suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna nõukogu on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja kuna leian, et apellandi väited ei ole põhjendatud, tuleb apellatsioonkaebuse kohtukulud viimaselt välja mõista. Kuna Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik osalesid menetluses Euroopa Kohtus kodukorra artikli 172 alusel, kannab ta oma kohtukulud lähtuvalt kodukorra artikli 140 lõikest 1 ise.

V. **Ettepanek**

103. Kõigist eespool toodud kaalutlustest lähtudes teen Euroopa Kohtule ettepaneku teha järgmine otsus:

1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.

2. Mõista Euroopa Liidu Nõukogu kohtukulud välja Europäisch-Iranische Handelsbank AG-lt.

3. Jätta Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi kohtukulud tema enda kanda.